

**KONGREGACIJA
ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA
I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA**

**IDENTITET I POSLANJE
BRATA REDOVNIKA
U CRKVI**

*A svi ste vi braća
(Mt 23, 8)*

**HRVATSKA KONFERENCIJA VIŠIH
REDOVNIČKIH POGLAVARA I POGLAVARICA**

KONGREGACIJA ZA USTANOVE
POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA

IDENTITET I POSLANJE BRATA REDOVNIKA U CRKVI

A svi ste vi braća

(Mt 23, 8)

Dokumenti – 6

Nakladnik:

Hrvatska konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica,
Zagreb, Prilaz Gjura Deželića 75

Objavljuje se s dopuštenjem *LIBRERIA EDITRICE VATICANA*

Glavni i odgovorni urednik:

fra Jure Šarčević, predsjednik HKVRPP-a

Prijevod:

Slavko Antunović

Lektura:

Zdenka Leženić

Priprema:

ROKETA d.o.o., Zagreb

Tisak:

AKD, Zagreb

Naklada:

1200

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne
knjižnice u Zagrebu pod brojem 000940855.

ISBN 978-953-97243-7-3

KONGREGACIJA
ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA
I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA

GODINA POSVEĆENOGA ŽIVOTA

Identitet i poslanje brata redovnika u Crkvi

A svi ste vi braća

(Mt 23, 8)

Preveo Slavko Antunović

HRVATSKA KONFERENCIJA VIŠIH
REDOVNIČKIH POGLAVARA I POGLAVARICA
Zagreb, 2016.

Naslov izvornika:

Identità e missione del fratello religioso della Chiesa

(ISBN: 978-88-209-9713-7)

© Libreria Editrice Vaticana, 2015.

UVOD

Brat

1. Još od prvih stoljeća kršćanstva Bogu je posvećeni život bio pretežito laički, izraz žive želje muškaraca i žena da žive evanđelje radikalnošću koju on stavlja na srce svim Isusovim sljedbenicima. I dandanas članovi laičkoga posvećenoga života – muškarci i žene – čine njegovu većinu.

Brat je naziv koji se tradicionalno pridavao redovniku laiku¹ u Crkvi od početaka Bogu posvećenoga života. Nije njegova isključiva svojina, ali ga definira na znakovit način u sklopu crkvene zajednice, u kojoj je on *proročki spomen* Isusa, brata, koji je izjavio u obraćanju svojim sljedbenicima: „*A svi ste vi braća.*” (Mt 23, 8)²

Evandelist Matej prenosi nam te riječi u kontekstu u kojem se Isus izjašnjava protiv licemjerja onih koji su manipulirali religijom radi stjecanja povlastica i slave pred ljudima premda značenje izraza *logion* nadilazi taj neposredni kontekst. Izraz *brat*, odnosno *sestra*, ističe zajedničko dostojanstvo i temeljnu jednakost svih vjernika, sinova u Sinu istog nebeskog Oca (usp. Mt 5, 45), koji su pozvani tvoriti sveopće bratstvo u Kristu, prvorođencu među mnogom braćom (usp. Rim 8, 29).

Premda se u ovome napatku izravnije govori o životu i poslanju redovničkoga brata, mnoga pitanja koja se ovdje obrađuju – kao što je sudjelovanje u otajstvu zajedništva i crkvenoga bratstva ili proročka uloga svjedočanstva i služenja – mogu se primijeniti na život i poslanje kako Bogu posvećene braće tako i Bogu posvećenih žena.

Svojim sudjelovanjem u otajstvu spasenja Krista i Crkve redovnički brat i redovnice trajan su spomen svekolikom kršćanskom narodu na to koliko je važno učiniti od vlastitoga života potpun dar Bogu. Istodobno nas podsjećaju i na to da je poslanje Crkve, uz poštivanje različitih zvanja i službi koje se u njoj nalaze, jedno i svima zajednička zadaća. Usprkos tomu, konstatiramo

¹ U ovom dokumentu koristit ćemo ponajprije izraz koji se predlaže u apostolskoj pobudnici *Vita consecrata*, br. 60: *redovnički brat* ili, jednostavno, *brat*. Kad je god to moguće, koristit će se izraz koji odgovara množini jer *brat* je to što jest samo usred *braće*, i u kontekstu bratstva, a nikada kao pojedinac. *Biti braća* uvijek podrazumijeva neki odnos, i to je ono što želimo istaknuti.

² Usp. IVAN PAVAO II., Poslijesinodska apostolska pobudnica *Vita consecrata* (25. ožujka 1996.), 60.

ramo da se poziv redovničkoga brata – i samim tim i redovnicâ – u Crkvi uvijek u potpunosti ne shvaća i ne cijeni.

Razmišljanjem koje nudimo ovdje želi se postići to da se cijeni bogatstvo različitih zvanja – osobito u krilu muškoga posvećenoga života – i rasvijetli identitet *redovničkoga brata* te vrijednost i nužnost toga poziva.

Naslovnici

2. *Braća* ili redovnički laici danas čine ukupno petinu redovnika u Crkvi. Jedni pripadaju kleričkim ustanovama, drugi mješovitim ustanovama, treći opet laičkim ustanovama, koje se još nazivaju i *redovničkim ustanovama braće*³ čiji su članovi, svi ili većina, redovnički laici. Ovo je razmišljanje upućeno svima njima sa željom da ih utvrdi u njihovu zvanju.

Zbog sličnosti između poziva redovnice i redovničkoga brata teme koje ćemo ovdje obrađivati moći će se lako primijeniti i na redovnice.

Ovaj se dokument, nadalje, obraća laicima, redovnicima svećenicima, dijecezanskim svećenicima, biskupima i svima onima koji žele upoznati, cijeliti i promicati poziv redovničkoga brata u Crkvi.

Kontekst našega razmišljanja

3. Apostolska pobudnica *Vita consecrata* Ivana Pavla II. referentna je točka našem posebnom razmišljanju o redovničkome bratu i na nju ćemo se referirati u pogledu svih onih općih aspekata posvećenoga života koji tvore njegov identitet. Ovdje ćemo se ograničiti na to da predložimo ono što je najviše specifično i karakteristično za taj poziv premda će biti neizbježivih referiranja na posvećeni život općenito i, stoga, na dokumente koji su ga od Drugoga vatikanskoga koncila naovamo predstavljali u kontekstu ekleziologije zajedništva.⁴

³ Ovaj je potonji naziv predložen na sinodi o posvećenom životu (listopad 1994.) i prihvaćen u apostolskoj pobudnici *Vita consecrata*, br. 60.

⁴ IVAN PAVAO II., Poslijesinodska apostolska pobudnica *Christifideles laici* (30. prosinca 1998.), 19: „To je središnja misao koju je Crkva iznova istaknula o samoj sebi na II. vatikanskom saboru [...] Ekleziologija zajedništva u dokumentima Koncila ima središnje i temeljno mjesto.”

Mnoge karakteristike koje su prije isticane kao svojstvene i u određenu smislu smatrane isključivom svojnom posvećenoga života, danas se promatraju kao dio općeg blaga Crkve i nešto što se predlaže svim vjernicima. Redovnici se danas nalaze pred izazovom prepoznati se u onome što, premda je svima zajedničko, oni promatraju u posebnu obliku pretvarajući tako to u znak za sve.

Struktura dokumenta

4. Najprije ćemo predstaviti redovničku braću unutar Crkve, odnosno zajednice, kao dio naroda sabranih, kojemu su pozvani širiti bogatstvo svojega posebnoga poziva.

Potom, slijedeći tri dimenzije kojima crkvena zajednica predstavlja samu sebe,⁵ razlagat ćemo identitet brata kao *otajstvo zajedništva za poslanje*. U središtu te trostruke perspektive nalazi se srce identiteta redovničkoga brata: bratstvo kao dar koji prima (*otajstvo*), dar koji dijeli (*zajedništvo*) i dar koji daje (*poslanje*).

Na kraju će biti predložene neke smjernice kako bi, u svim dijelovima našega svijeta, svaka zajednica i svaki redovnički brat mogli dati odgovor na pitanje kako biti brat danas.

---

⁵ Usp. *Christifideles laici*, 8; 19; 32.

1.

REDOVNIČKA BRAĆA U CRKVI ZAJEDNIŠTVA

Postavih te za savez narodu

(Iz 42, 6)

Jedno lice za savez

5. Obnova koju je donio Drugi vatikanski sabor, na poticaj Duha Pedesetnice, pomogla je da iziđe na vidjelo središnja jezgra njezina bića, objavljena kao *otajstvo zajedništva*.⁶ To je otajstvo *Božji naum spasenja ljudskoga roda*,⁷ koji se ostvaruje u povijesti saveza.

Izvor tog otajstva nema svoj korijen u samoj Crkvi, već u Trojstvu, u zajedništvu Sina s Ocem u daru Duha Svetoga. To je zajedništvo *uzor, izvor i cilj* zajedništva kršćanâ s Isusom i iz njega se rađa zajedništvo kršćana jednih s drugima.⁸

Posvećeni život koji „se stavlja u samo srce Crkve kao odlučujući čimbenik njezina poslanja”⁹ mora se zagledati u to srce kako bi pronašao i shvatio samoga sebe. Redovnički brat naći će ovdje duboko značenje vlastitoga poziva. U toj svojoj kontemplaciji on je prosvijetljen likom Sluge Jahvina, kojeg opisuje Izaija, kojemu Bog kaže: „Postavih te za savez narodu.” (Iz 42, 6) Taj lik zadobiva svoju savršenu fizionomiju u Isusu iz Nazareta, koji zapečaćuje svojom krvlju novi savez i poziva one koji vjeruju u njega da nastave posredovanje povjerenom Sluzi: biti *savez naroda*.

Posrednički identitet sluge Jahvina ima ujedno i osobno i zajedničko značenje jer se odnosi na *ostatak Izraela*, mesijanski narod, o kojem Koncil kaže: „Krist ga je ustanovio da bude zajednicom života, ljubavi i istine *te ga uzima kao sredstvo otkupljenja svijetu i šalje ga svemu svijetu kao svjetlo svijeta i sol zemlje*.”¹⁰ (Usp. Mt 5, 13-16)

Osjećajući se dijelom toga naroda i njegova poslanja, redovnički brat živi poziv tako da bude spomen saveza na temelju vlastita posvećenja Bogu u „*bratskom životu u zajednici za poslanje*”¹¹. Na taj će način moći jasnije pokazati ono zajedništvo koje je sav Božji narod pozvan opipljivo tvoriti.

⁶ *Christifideles laici*, 8; *Vita consecrata*, 41.

⁷ *Christifideles laici*, 19.

⁸ Usp. *isto*, 18; 19.

⁹ *Vita consecrata*, 3.

¹⁰ DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dogmatska konstitucija *Lumen gentium*, 9.

¹¹ *Vita consecrata*, 72.

U zajedništvu s Božjim narodom

6. U Crkvi, oživljenoj Duhom, danas postoji sve čvršća svijest da je ona Božji narod, gdje svi imaju isto dostojanstvo primljeno na krštenju,¹² svi imaju zajednički poziv na svetost¹³ i svi su suodgovorni za evangelizacijsko poslanje.¹⁴ Svaki, prema vlastitu pozivu, karizmi i službi, postaje znak svima drugima.¹⁵

U tom narodu posvećenih rađa se i u njega je uključen posvećeni život i unutar njega laički redovnički život, s *novim i posebnim posvećenjem* koje razvija i produbljuje krsno posvećenje,¹⁶ „kao poseban oblik sudjelovanja u Kristovoj proročkoj službi”¹⁷, koji živi svoju specifičnu karizmu u povezanosti i kontinuitetu s drugim crkvenim karizmama i koji se integrira u poslanje Crkve i dijeli to poslanje s drugim vjernicima.

Redovnička braća nalaze svoje prirodno *stanište* u tom kontekstu zajedništva zbog svoje pripadnosti Božjemu narodu, ujedinjeni također s onima koji, po redovničkom posvećenju, zrcale bit Crkve, *otajstvo zajedništva*. U njoj održavaju živom „*potrebu bratstva kao ispovijesti Trojstva*”¹⁸.

Veze zajedništva redovničkoga brata protežu se onkraj granica Crkve jer ih pokreće ista „značajka sveobuhvatnosti koja resi Božji narod”¹⁹. Poziv brata sastavni je dio odgovora koji Bog daje na manjak bratstva koji danas ranjava svijet. U korijenju poziva brata krije se duboko iskustvo solidarnosti koje se, u suštini, podudara s Mojsijevim iskustvom pred gorućim grmom: on otkriva samoga sebe kao Božje oči, uši i srce, kao Boga koji *vidi potlačenost svoga naroda, sluša njegov vapaj, osjeća njegovu tjeskobu i silazi osloboditi ga*. U tom prisnom iskustvu brat sluša poziv: „*Idi! Ja te šaljem faraonu. Izvedi moj narod iz Egipta [...]!*” (Usp. Izl 3, 7-10) Zbog toga je

¹² Usp. *Christifideles laici*, 55; *Vita Consecrata*, 31.

¹³ Usp. *Christifideles laici*, 16.

¹⁴ Usp. PAVAO VI., Apostolska pobudnica *Evangelii nuntiandi* (8. prosinca 1975.), 59.

¹⁵ Usp. *Christifideles laici*, 55.

¹⁶ Usp. *Vita consecrata*, 30.

¹⁷ *Isto*, 84.

¹⁸ *Isto*, 41; 46.

¹⁹ *Lumen gentium*, 13.

dimenzija zajedništva u bratu prisno povezana s dubokom osjetljivošću za sve ono što narušava dostojanstvo najmanjih iz naroda, potlačenih raznim oblicima nepravde, ostavljenih na povijesnoj margini i napretka onih koji, u konačnici, imaju manju mogućnost iskusiti blagovijest Božje ljubavi u svome životu.

Živ spomen za crkvenu svijest

7. Prva služba koju braća vrše u Crkvi kao redovnici jest „održavati u krštenima živom svijest o temeljnim vrijednostima evanđelja” i „zahtjev da se na ljubav Božju izlivenu u srca po Duhu Svetomu (usp. *Rim* 5, 5) odgovori svetošću života”²⁰. Sve ostale službe i zadaće koje razni oblici posvećenoga života ostvaruju, nalaze smisao i razlog postojanja počevši od te prve službe.

Ta uloga znaka, koju je priznao Drugi vatikanski koncil²¹ i koja se često ističe u apostolskoj pobudnici *Vita consecrata*,²² bitno je obilježje posvećenoga života i određuje njegov smjer i pravac: on ne postoji „za sebe”, već u službi crkvene zajednice.

Redovničko posvećenje, koje predstavlja život kao svjedočanstvo *Božje apsolutnosti*²³ ili također kao proces otvaranja Bogu i ljudima u svjetlu evanđelja, poziv je svim vjernicima, poziv da svatko svoj život uredi kao hod radikalnosti u raznim situacijama i stanjima života, s otvaranjem darovima i pozivima Duha.²⁴

Bratstvo redovničke braće poticaj je čitavoj Crkvi da pred napašću gospodarenja i traženja prvoga mjesta, vršenja autoriteta kao vlasti, uprisutni evanđeosku vrijednost *horizontalnih* bratskih odnosa: „*Vi pak ne dajte se zvati 'Rabbi' jer jedan je učitelj vaš, a svi ste vi braća. Ni ocem ne zovite nikoga na zemlji jer jedan je Otac vaš – onaj na nebesima. I ne dajte da vas vođama zovu jer jedan je vaš vođa – Krist.*” (*Mt* 23, 8-10)

²⁰ *Vita consecrata*, 33; usp. 39.

²¹ Usp. *Lumen gentium*, 44.

²² Usp. *Vita consecrata*, 84. Usp. *isto*, 15; 21; 25; 26; 27; 42; 51; 80; 92; 105.

²³ *Vita consecrata*, 39.

²⁴ Usp. *isto*, 84. – 94.

Zajednica je danas za Crkvu posebno urgentan *izazov* u novom tisućljeću jer ona postaje *dom i škola zajedništva*²⁵. Braća su aktivni ukućani toga doma i istodobno su učenici i učitelji u toj školi i zbog toga prisvajaju urgentnost koju Crkva stavlja pred sebe: poduprijeti i promicati *duhovnost zajedništva*²⁶.

Otkrivanje zajedničkoga blaga

8. Odnosi u Crkvi zajedništva grade se polazeći od onoga što ujedinjuje, a ne od onoga što razdvaja. Danas obnavljamo svijest o zajedničkoj baštini, koja je poput velikog blaga koje nas čini jednakima u onome što je temeljno, u zajedničkom dostojanstvu i u zajedničkim dužnostima i pravima. Svi se rađamo za vjeru i ulazimo u Crkvu po krštenju. U tom zajedničkom kontekstu pozvani smo obavljati određene zadaće u službi crkvene zajednice tako da proročki živimo određene aspekte koji pripadaju zajedničkoj baštini i svojim karizmama i konkretnim službama služimo zajedničkom poslanju.

Ta temeljna dimenzija našega života vjere nikada nas ne napušta. Kršćani laici žive je u specifičnom obliku laičkoga života dok je za one koji su pozvani na svećeničku službu ili Bogu posvećeni život stalna uporišna točka koja ih podsjeća za koga i za čije dobro oni obavljaju svoju službu i predstavljaju znakove posvećenja.

Redovnički brat, ukorijenjen u kršćanskom narodu, prima svjedočanstvo i pomoć ostalih zvanja. Pozvan je staviti se u službu čitavog Božjeg naroda živeći u cjelovitu obliku i na proročki način otajstvo Krista i Crkve, kroz specifičan doprinos posvećenoga života.²⁷

Obnovljen projekt

9. Posvećeni život, pretežito laički u svojim počecima, postavlja si kao temeljni cilj brigu za zajedničko kršćansko blago, sadržano i predano svim

²⁵ *Vita consecrata*, 55.

²⁶ IVAN PAVAO II., Apostolsko pismo *Novo millennio ineunte* (6. siječnja 2001.), 43.

²⁷ Usp. *Vita consecrata*, 46, 51; *Novo millennio ineunte*, 43.

vjernicima u sakramentima inicijacije. Zasiurno to čini na jedan poseban način: tražeći prijanjanje kojim se osoba suobličuje Kristu u njegovu načinu života, djevičanskom, siromašnom i poslušnom.²⁸

Tijekom stoljećâ taj cilj, koji je bitan posvećenom životu, u muškom se redovničkom životu izlagao opasnosti da padne u drugi plan, a da u prvi plan izbiju prezbiterske zadaće. Da bi im vratio njihov prostor, Duh je kroz povijest davao utemeljitelje koji su stavljali naglasak na laički karakter ustanova koje su osnivali. Tako se dogodilo u monaškom životu sa svetim Benediktom, čija su braća monasi bili evangelizatori Europe, ili u obliku koji je predložio sveti Franjo, čija su Manja braća nastala kao mješovit red koji se sastoji od laika i svećenika. I u prvom i u drugom slučaju težnja prema svećeništvu poslije se nametnula prvobitnu utemeljiteljevu planu.

U 16. i 17. stoljeću novi su utemeljitelji obnovili projekt laičkoga redovničkoga života ostvarujući to u zajednicama koje su se, osim što su davale posebnu važnost bratskim odnosima među članovima, poistovjećivale i prilagođavale društvenim potrebama na koje su nastojale odgovoriti. I vlastite su kuće podizali unutar ili u blizini stvarnih egzistencijalnih potreba, siromaštva ili slabosti koje su evangelizirali i utjelovljivali se tako iznutra i činili vidljivom Božju spasenjsku ljubav. Od tih su posvećenih bratstava potekle redovničke ustanove braće i sestara. Sveti Ivan od Boga i Sveti Ivan Krstitelj de la Salle, kao i svete Anđela Merici i Mary Ward sa ženske strane, među ostalima, bili su oruđa kojima se služio Duh uvodeći u Crkvu nove utemeljiteljske karizme koje su se namnožile poglavito u devetnaestom stoljeću.

Redovnička braća, u monaškim zajednicama kao i u samostanima, u zajednicama apostolskoga života i u upravo opisanim bratstvima, isticali su dostojanstvo službi i zadaća koje su obavljali odgovarajući na mnogostruke potrebe ljudi svoga doba. Te službe, življene u suzvučju s njihovim posvećenjem i obavljane kvalitetno i stručno, postale su središnje mjesto njihova iskustva Boga.

---

²⁸ Usp. *Vita consecrata*, 33.

Razvoj zajedničkoga blaga

10. Sadašnji kontekst Crkve zajedništva olakšava i zahtijeva, više no ikada prije, da redovnička braća ponovno potvrde s obnovljenom zauzetošću tu konstitutivnu ulogu posvećenoga života, ne samo unutar svojih zajednica već i u odnosu na čitavu crkvenu zajednicu. Redovnička su braća pozvana biti poput kvasca mnoštva, *iskusni vođe duhovnoga života*²⁹ koji bratski prate ostale vjernike i pomažu im otkrivati bogatstva kršćanskoga života, odnosno jednostavno, kao braća, dijeliti vlastita otkrića s drugom braćom i na uzajamnu dobrobit. Istaknut ćemo neke aspekte toga zajedničkoga blaga koja se redovnička braća trude razviti:

- *Sakramentalni život.* Redovničko posvećenje ima svoje korijene u krštenju i drugim sakramentima inicijacije. Po njima brat živi sinovski poticaj prema Ocu, slavi novi život koji je primio od uskrsloga Gospodina, osjeća se pritetjelovljenim Isusu Kristu, Svećeniku, Proroku i Kralju, i pušta da ga vodi Duh Sveti.
- *Pripadnost Božjem narodu.* Brat potvrđuje svoju pripadnost narodu vjernikâ uključujući se u dobroj mjeri u mjesnu Crkvu i u njezine strukture zajedništva i apostolata, u skladu s vlastitom karizmom. Potvrđuje također svoju pripadnost čitavom čovječanstvu, s kojim je solidaran u svim potrebama, napose s njegovim najslabijim i najranjivijim članovima: „Radost i nada, žalost i tjeskoba ljudi našega vremena, osobito siromašnih i svih koji trpe [...] te nema ničega uistinu ljudskoga a da ne bi našlo odjeka u njihovu srcu.”³⁰
- *Osobna integracija laičnosti i sakralnosti.* Brat ujedinjuje ta dva aspekta u svojoj osobi. Ponovno vraća tako jedinstvo između profanog i svetog, a to je jedinstvo posebno vidljivo u utjelovljenju Sina Božjega.
- *Znak Božje prisutnosti u svjetovnim stvarnostima.* Brat preuzima na sebe crkvene službe zajedno sa svojom subraćom i vjernicima koji sudjeluju u istoj karizmi ustanovljenja. Po tom zalaganju traži i pokazuje Božju prisutnost u svjetovnim stvarnostima kao što su kultura, znanost,

²⁹ Usp. *isto*, 16., 31.

³⁰ DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Pastoralna konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu *Gaudium et spes*, 1.

ljudsko zdravlje, svijet rada, briga za slabe i nevoljne. Istodobno traži i pokazuje čovjeka, muškarca i ženu, „i to jednog i cijelog, s dušom i tijelom, sa srcem i savješću, s umom i voljom”, s punim uvjerenjem da „valja... spasiti ljudsku osobu i obnoviti ljudsko društvo”³¹.

- *Bratski život u zajednici.* Brat njeguje bratsko zajedništvo u zajedničkom životu i projicira ga kao svoj *način postojanja* na svoje odnose izvan zajednice. Temeljeći se na središnjem iskustvu svoga poziva, tj. na osjećaju zajedništva s Isusom, Sinom kojeg Otac ljubi, on živi Gospodinu *novu zapovijed* kao središnju os svojega života i kao primarnu zadaću svojega redovničkoga posvećenja.
- *Karizma koja se dijeli s drugima.* Brat postaje svjestan bogatstva sadržana u vlastitoj utemeljiteljskoj karizmi te ju dijeli s drugim vjernicima laicima tako da oni mogu utjeloviti u svom specifičnom životnom stanju.³² Prihvaća biti oruđe Duha u prenošenju karizme i preuzima na sebe odgovornost da bude živ spomen utemeljitelja. Na taj način karizma čuva svoje evanđeosko bogatstvo kako bi se izgrađivalo Crkvu, promicalo dobro ljudi i zadovoljilo potrebe svijeta.³³

U nastojanju da umnoži to zajedničko blago, redovnički brat doživljava sebe kao brata kršćanskoga naroda i u svojoj nutрини osluškujе Gospodinov poziv svome sluzi: „*Postavih te za Savez narodu.*” (Iz 42, 6) Taj poziv daje smisao čitavom njegovom životu i njegovu djelovanju, pretvara ga u proroka usred njegove braće i zahvaljujući njemu, živi svoje posvećenje u misijskoj i evangelizacijskoj zajednici.

Brat – kršćansko iskustvo početaka

11. „Od kršćana iz svih zajednica svijeta želim zatražiti osobito jedno svjedočanstvo bratskoga zajedništva koje postaje privlačno i sjajno. Neka se svi dive kako se brinete jedni za druge, kako se uzajamno bodrite i jedni druge

³¹ *Isto*, 3.

³² Usp. KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA, Naputak *Ponovno krenuti od Krista* (19. svibnja 2002.), 31.

³³ Usp. *Christifideles laici*, 24.

pomažete i pratite na životnome putu: „Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge.” (Iv 13, 35)³⁴

Zahtjev pape Franje upućen svekolikom kršćanskom narodu ističe posebnu ulogu koju bratstvo zauzima u sveukupnom kršćanskom zajedničkom blagu. To je biser koji redovnička braća njeguju s posebnom pozornošću. Na taj su način oni za crkvenu zajednicu proročki spomen njezinih početaka i poticaj na vraćanje tom spomenu.

U Djelima apostolskim novonastala je Crkva predstavljena kao zajednica učenikâ čije je poslanje naviještati spasenje i biti svjedocima Uskrsloga, čija je snaga u Riječi, u lomljenju kruha, molitvi i uzajamnu bratstvu. Učenici su braća – to je znak po kojem se zna da su Isusovi učenici. Oni su braća ne toliko po osobnu određenju, već zato što su *okupljeni zajedno*. Oni su najprije okupljeni, a tek potom poslani.

Bratstvo je izvor snage za poslanje. No, ono se oslanja na drugu snagu, na Duha Svetoga. Na dan Pedesetnice Duh silazi na braću okupljenu na molitvi i šalje ih svjedočiti (usp. *Dj* 2, 1 ss.). Duh silazi na braću, iznova okupljenu na molitvi kojom se uzajamno podupiru nakon uhićenja i oslobođenja Petra i Ivana, i ispunjava ih snagom da hrabro navješćuju Božju riječ (usp. *Dj* 4, 23 ss.). Izvješće iz Djela apostolskih pokazuje nam kako zajednica učenikâ postaje postupno svjesna da *bratstvo* i *poslanje* jedno drugo traže i da oboje rastu po poticaju ili zahtjevu Duha. Na taj se način uspostavlja sljedeći dinamizam: briga za bratstvo stvara veću svijest o poslanju, a ostvarenje poslanja rađa bratstvo.

Poticaj Duha Svetoga oslobađa i obnavlja tu poruku u Crkvi, napose u kontekstu Bogu posvećenoga života, i pobuđuje prisutnost redovničke braće unutar kleričkih kongregacija. Ta je prisutnost važna ne samo zato što one doprinose tomu da se odgovori na materijalne ili neke druge potrebe već prije svega zato što su u tim kongregacijama redovnička braća trajan spomen „*temeljne dimenzije bratstva u Kristu*”³⁵ koje svi članovi moraju izgrađivati. Zbog toga Duh pobuđuje redovničke ustanove braće, zajedno s redovničkim

³⁴ PAPA FRANJO, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium* (24. studenoga 2013.), 99.

³⁵ *Vita consecrata*, 60.

ustanovama sestara: svi oni trajno dozivaju u svijest u Crkvi najvišu vrijednost bratstva i besplatnog sebedarja kao istaknut izraz zajedništva.

Naziv *braća* pozitivno označava sve ono što ti redovnici preuzimaju na sebe kao temeljno poslanje svoga života: „Ti su redovnici pozvani biti Kristova braća, duboko sjedinjeni s njim, *prvorodenim među mnogom braćom* (usp. *Rim* 8, 29), braća međusobno, u uzajamnoj ljubavi i suradnji u istoj službi dobra u Crkvi, braća svakom čovjeku u svjedočanstvu ljubavi Kristove prema svima, osobito prema najmanjima, najpotrebitijima, braća za jedno veće bratstvo u Crkvi.”³⁶

---

³⁶ *Isto*, 60., Govor Ivana Pavla II. na općoj audijenciji 22. veljače 1995.

2.

IDENTITET REDOVNIČKOG BRATA

Otajstvo zajedništva za poslanje

Spomen Kristove ljubavi: „...kao što ja vama učinih”

(Iv 13, 15)

12. Da bismo produbili identitet brata, pustimo da nas iznutra prosvijetli kontemplacija o jednom od najpoticajnijih prizora u četirima evanđeljima. Riječ je o *Isusu koji pere noge svojim učenicima*.

Izvješće evanđeliste Ivana o večeri na Veliki četvrtak počinje ovom svečanom tvrdnjom: Isus, „*budući da je ljubio svoje, one u svijetu, do kraja ih je ljubio*” (Iv 13, 1). Isusova posljednja večera s njegovim učenicima odvija se u svjedočkom kontekstu: Isus želi da učenici, a po njima i čitava Crkva, nastave *službu spasenja* kojoj je vrhunac u njegovoj smrti na križu, ali koju je on živio u čitavom svom životu, kao što je razvidno iz odgovora Ivanovim učenicima: „*Pođite i javite Ivanu što ste vidjeli i čuli: Slijepi progledaju, hromi hode, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromasima se navješćuje evanđelje.*” (Lk 7, 22)

Crkva stoga osjeća da po svom obliku tvori *ministerijalni narod* po Isusovoj zapovijedi. Evanđelisti dočaravaju ustanovu crkvene službe uz pomoć dvaju prizora. Trojica sinoptika izabiru prizor kada Isus lomi kruh i predaje svoje tijelo i svoju krv učenicima, kada im daje zadaću: „*Ovo činite meni na spomen.*” (Lk 22, 19) Ivanovo nam, pak, evanđelje predstavlja Isusa opasana ubrusom kako pere noge svojim učenicima, a zatim od njih traži: „*[...] treba da i vi jedni drugima perete noge. Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih.*” (Iv 13, 14-15)

U svijesti Crkve upravo u svjetlu pranja nogu prizor Isusa koji razdjeljuje svoje tijelo i krv nalazi svoje puno značenje. Zapovijed o bratskoj ljubavi, naime, daje temeljni ključ za shvaćanje smisla euharistije u Crkvi. Tako to izražava liturgija Velikog četvrtka.

Ta oporuka koju Crkva prima od Isusa podsjećaj je na dva aspekta ili dimenzije *službe spasenja*, koja se pronosi u Crkvi kroz različite *partikularne službe*. S jedne strane, ministerijalnim svećeništvom, ustanovljenim kao specifičan sakrament, Crkva jamči svoju vjernost spomenu Isusova prinosa, njegove smrti i uskrsnuća, i to uprisutnjuje euharistijom. S druge strane, Duh Sveti oživljava u vjernicima spomen Isusa u stavu sluge i urgentnost njegova poslanja: „*Po ovom će svi znati da ste moji učenici.*” (Iv 13, 35)

To je razlog zbog kojeg među vjernicima bivaju pobuđene brojne karizme kako bi se povećalo zajedništvo po bratskom služenju. Na taj način spase-nje dopire do najnevoljnijih: da slijepi progledaju, da hromi prohodaju, da zatvorenici budu pušteni na slobodu, da se odgaja mlade, dvori bolesne, služi starijim osobama... Na taj način bratska ljubav poprima svoj konkre-tan oblik u raznolikim službama od kojih se mnoge institucionaliziraju i bivaju priznate kao crkvene službe.³⁷

Posvećeni se život javlja u Crkvi kao odgovor na taj poziv Duha da se vjerno čuva spomen Kristove ljubavi, koji je ljubio svoje *sve do kraja*.³⁸ U korijenu različitih oblika u kojima se taj odgovor izražava uvijek je izbor „darivanja sama sebe iz ljubavi prema Gospodinu Isusu i, u njemu, prema svakoj sastavnici ljudske obitelji”³⁹.

Poziv i identitet redovničkog brata zadobivaju značenje u toj dinamici koja je istodobno integracijska i komplementarna raznim službama, ali također potrebna i promicateljica proročkih znakova.

---

³⁷ Usp. *Vita consecrata*, 60.; *Novo millennio ineunte*, 46.

³⁸ Usp. *Vita consecrata*, 75.

³⁹ *Isto*, 3.

I. OTAJSTVO: BRATSTVO, DAR KOJI PRIMAMO

Svjedok i posrednik: „Povjerovali smo u Božju ljubav”

13. Što je u temelju i izvoru poziva brata ako ne iskustvo Božje ljubavi? „*I mi smo upoznali ljubav koju Bog ima prema nama i povjerovali joj.*” (1 Iv 4, 16) To je ujedno ishodište svakog kršćanskog poziva. „Biti kršćanin nije rezultat neke etičke odluka ili neke velike ideje, već je to susret s događajem, s Osobom, koja životu daje nov obzor i zajedno s time konačan pravac.”⁴⁰

Radikalno određenje koje Stari zavjet predlaže izraelskom narodu i svakom Izraelcu ponaosob smješta se u taj kontekst susreta vjernika s Bogom, s Bogom koji ide ususret narodu s kojim je sklopio savez. Iz toga proizlazi potpuno posvećenje života: „Zato ljubi Jahvu, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom!” (Pnz 6, 4-5) Isus ponovno potvrđuje taj zahtjev, ali mu pridružuje još jedan: „Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe.” (Lev 19, 18) Od sada pa nadalje te će dvije zapovijedi tvoriti jednu, nerazdvojivu (usp. Mk 12, 29-31). „Budući da je Bog prvo nas ljubio (usp. 1 Iv 4, 10), ljubav sada nije samo ‚zapovijed’, već je odgovor na dar ljubavi, kojom nam Bog dolazi ususret.”⁴¹

Poziv brata ne sastoji se samo u tome da bude onaj kojemu je Božja ljubav namijenjena, već također u tome da bude svjedok i posrednik istog tog dara i plana zajedništva – ukorijenjenog u trinitarnom zajedništvu – koji Bog ima s ljudskim rodom.

Taj plan, otajstvo koje nam je objavljeno u Kristu, okrenut je uspostavi horizontalnog odnosa između Boga i ljudskoga roda, unutar samoga ljudskoga roda, gdje se Bog htio ušatoriti.

Odnosi sinovstva tako se istodobno pretvaraju u odnose bratstva: reći *brat* isto je što i reći *posrednik Božje ljubavi*, Boga koji je „tako ljubio svijet da je dao svoga jedinorođenoga Sina da ne pogine ni jedan koji u nj vjeruje, već da ima život vječni” (Iv 3, 16).

⁴⁰ BENEDIKT XVI., Enciklika *Deus caritas est*, (25. prosinca 2005.), 1.

⁴¹ *Isto*.

Biti *brat* znači također biti posrednik ljubavi Sina, posrednika u pravom smislu riječi, *koji ih je do kraja ljubio* (usp. *Iv* 13, 1) i zatražio od nas da ljubimo jedni druge kao što je on ljubio nas (*Iv* 13, 34). Iz tog svijeta, koji Bog toliko ljubi, brat ne može pobjeći. Naprotiv, potaknut je ići mu ususret i ljubiti ga. U promatranju Božjega djela spasenja brat otkriva samoga sebe kao oruđe kojim se Bog služi da jasnije pokaže svoj savez, svoju ljubav i svoju brigu za najslabije.

Brat je svjestan da je čitavo stvaranje prožeto Božjom prisutnošću punom ljubavi i da je sve ono što se tiče ljudske osobe dio Božjeg plana spasenja. Iz te svijesti rađa se u bratu i zajednici braće predana zauzetost za vrsno služenje na svim područjima, ma koliko se ona mogla činiti profanima.

Posvećen od Duha

14. Ne postoji ništa veće od krsnoga posvećenja. Krštenje „nas preporuča na život sinova Božjih, sjedinjuje nas s Isusom Kristom i njegovim tijelom koje je Crkva, pomazuje nas u Duhu Svetom čineći nas duhovnim hramovima”⁴². Preuzimanjem krsne obaveze prema pozivu primljenu od Boga čitav kršćaninov život mora biti proces ucjepljivanja u plan zajedništva označena u krštenju.

Postoji opasnost da se prethodnu izjavu ne shvati ako ju se ne čita u kontekstu velikoga izvješća povijesti spasenja iz kojeg potječe i u kojem, zahvaljujući krštenju, kršćanin nalazi vlastito i nezamjenjivo mjesto. Ta povijest opisuje kako Trojstvo projicira svoje zajedništvo u poslanje spasenja ljudskoga roda, kako na raznorazne načine nastoji uspostaviti savez i uključuje se u njega sve do krajnjih granica utjelovljenjem Sina. Ta se povijest spasenja nastavlja zahvaljujući djelovanju Duha, koji okuplja Crkvu i izgrađuje ju svojim darovima kako bi ona tom poviješću nastavila spašavati čovječanstvo.

U tom velikom planu spasenja svi sudjelujemo jer „Bog u Isusu Kristu poziva svakoga s njegovim nezamjenjivim imenom”⁴³. Svatko od nas djeluje aktivno i njegov je utjecaj na druge odlučujući. Svakomu je, kao članu

⁴² *Christifideles laici*, 10.

⁴³ *Isto*, 28.

Crkve, „povjerena izvorna nezamjenjiva i neprenosiva zadaća istrošiti se na dobrobit sviju”⁴⁴. Svatko, zahvaljujući pomazanju primljenu na krštenju i potvrdi, moći će ponoviti Isusove riječi: „*Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglasiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglasiti godinu milosti Gospodnje.*” (Lk 4, 18-19) Tako „krštenik sudjeluje u istom poslanju Isusa Krista, Mesije Spasitelja”⁴⁵.

Javno zauzimanje: učiniti danas vidljivim lice Isusa brata

15. U toj osobnoj povijesti, koja započinje krštenjem, uključuje se i redovničko posvećenje koje nalazi svoje puno značenje. Ono je „jedinствeno i plodno produbljenje krsnoga posvećenja” „osobit dar Duha Svetoga”⁴⁶. Taj se dar doživljava kao poticaj da se naviješta vlastitim životom pred crkvenom zajednicom i pred svijetom ono što Isus naviješta u nazaretskoj sinagogi: „*Danas se ispunilo ovo Pismo što vam još odzvanja u ušima.*” (Lk 4, 21) Taj poticaj, koji karakterizira prorokov život, praćen je pozivom (koji se spoznaje u nutрини) očitovati se dragovoljnim celibatom, prigrljenim iz ljubavi i življenim u bratskoj zajednici, kao novost svijeta objavljena u Isusu Kristu i plodnost njegova saveza s Crkvom, onkraj vezâ tijela i krvi.

Svako redovničko posvećenje očituje vjernicima da se otajstvo Krista Spasitelja ispunjava ovdje i sada, na ovome svijetu i po današnjoj Crkvi. U svako doba i na svakome mjestu posvećene osobe otkrivaju svojim suvremenici- ma Isusove crte, kojima je on pokazivao da je otajstvo Božjega kraljevstva već prodrlo u povijest. Ta se vidljivost očituje konkretnom prisutnošću, *ovdje i sada*, karizme posvećene obitelji. To je razlog zbog kojeg bi se posvećene osobe trebale često preispitivati kako danas biti svjedok Gospodinov, odnosno koji se oblik prisutnosti mora preuzeti da bi današnji ljudi mogli vidjeti, *osjetiti* Gospodina.

⁴⁴ *Isto.*

⁴⁵ *Isto*, 13.

⁴⁶ *Vita consecrata*, 30.

Posvećeni je život pozvan biti „*živo sjećanje na način postojanja i postupanja Isusa* kao utjelovljene Riječi pred Ocem i pred braćom”⁴⁷. Na poseban način redovnički brat, jednako kao i redovnica, čini vidljivim u Crkvi lice Krista brata, „*prvorodenca među mnogom braćom*” (Rim 8, 29), tvorca novoga bratstva koje je on ustanovio svojim učenjem i svojim životom.

Vršenje krsnoga svećeništva

16. Drugi vatikanski koncil ukazao je na bogatstvo krštenja i veličinu svećeništva zajedničkoga svim kršćenicima. Iznio je na vidjelo uzajaman odnos između krsnoga svećeništva i ministerijalnoga svećeništva podsjećajući da je ovo potonje bitno upravljeno na kraljevsko svećeništvo svih vjernika.⁴⁸

Redovnički brat, živeći svoje laičko stanje po posebnom posvećenju, svjedok je vrijednosti općeg svećeništva, primljena na krštenju i potvrdi: „[...] *te nas učini kraljevstvom, svećenicima Bogu i Ocu svojemu.*” (Otk 1, 5-6) Njegovo redovničko posvećenje samo je po sebi potpuno vršenje općeg svećeništva kršćenikâ. Bitan čin toga svećeništva sastoji se u prinošenju duhovne žrtve kojom se kršćanin prinosi Bogu kao *žrtva živa, sveta, Bogu mila* (Rim 12, 1) u odgovoru na njegovu ljubav i radi postizanja njegove slave.

Brat živi zajedništvo s Ocem, izvorom svakoga života, potpunim prinošenjem svoga života Njemu, u stavu hvale i klanjanja. Živeći duboko ukorijenjen u Bogu, brat posvećuje čitavo stvaranje i prepoznaje Božju prisutnost i djelovanje Duha u stvorovima, kulturama i događajima. Upravo zato što prepoznaje tu djelatnu prisutnost, može ju naviještati svojim suvremenikima. Ta je sposobnost plod trajnog procesa otvaranja Bogu po svojem posvećenju zbog čega svakodnevno živi vlastito krsno svećeništvo.

⁴⁷ Isto, 22.

⁴⁸ Usp. *Christifideles laici*, 22.; usp. *Lumen gentium*, 10.

U svemu slični braći

17. Redovničko posvećenje pomaže bratu svjesnije sudjelovati u bratskoj dimenziji koja karakterizira svećeništvo Krista, koji „*je trebao da u svemu postane braći sličan, da milosrdan bude i ovjerovljen Veliki svećenik u odnosu prema Bogu kako bi okajavao grijehе naroda*” (Heb 2, 17-18). Da bi nas zadnjenuo svojim božanskim sinovstvom, Isus Krist prvi postade brat dijeleći s nama svoje tijelo i krv i solidarizirajući se s trpljenjima svoje braće. Brat je imenica kojom se obraća učenicima nakon svoga uskrsnuća, a Marija Magdalena zadužena je to priopćiti: „[...] *idi mojoj braći i javi im: Uzlazim Ocu svomu i Ocu vašemu, Bogu svomu i Bogu vašemu.*” (Iv 20, 17)

U bratskoj zajednici koja ga prihvaća, redovnički brat doživljava otajstvo uskrsloga Isusa kao navještaj i slanje. To je zajedništvo teologalni prostor⁴⁹ u kojem se Isus uprisutnjuje usred braće (usp. Mt 18, 20) da ih sabere kako bi bili jedno srce, da im daruje svoga Duha (usp. Iv 20, 22) i pošalje ih, kao Mariju Magdalenu, naviještati da smo u Kristu svi braća, sinovi istoga Oca. Utemeljen u tom iskustvu, brat vrši krsno svećeništvo za bratstvo, postaje most koji ujedinjuje Boga i njegovu braću, pomazan i poslan od Duha da svima, a napose najmanjima od svoje braće, ljudski gledano najslabijim članovima, donese blagovijest Božje ljubavi i milosrđa.

I redovnički brat i laik zauzet u svjetovnom društvu žive opće svećeništvo s različitim modalitetima. U obojici se očituje mnogoliko bogatstvo toga svećeništva koje uključuje blizinu Bogu i blizinu svijetu, pripadnost Crkvi kao službenici Gospodnjoj i Crkvi koja se gradi u svijetu, čije je određenje i konačan cilj Bog. Laik zauzet u svijetu djelotvorno podsjeća redovničkoga brata na to da ne može biti ravnodušan ni prema spasenju ljudskoga roda ni prema zemaljskome napretku, koji je Bog htio i koji je usmjeren na Krista. Brat, pak, podsjeća laika zauzeta u svjetovnu društvu da zemaljski napredak nije konačan cilj, da izgrađivanje zemaljskoga grada treba uvijek biti utemeljeno na Gospodinu i njemu bili *usmjereno i ne smije se dogoditi da se uzalud trude oni koji ga izgrađuju.*⁵⁰

⁴⁹ Usp. *Vita consecrata*, 42.

⁵⁰ Usp. *Lumen gentium*, 46.

Zavjetovanje: jedno posvećenje, izraženo u različitim osobama

18. Prinošenje sebe postaje javno i Crkva ga prima s polaganjem zavjeta. Posvećenje prethodi zavjetima, preuzima ih i u egzistencijalnom ih smislu nadilazi. Ta će se tvrdnja razumjeti u svjetlu onoga što slijedi.

Da bi odgovorila na Božje djelovanje puno ljubavi koja ju *posvećuje*, Bogu se posvećena osoba prinosi polaganjem zavjetâ: prinosi, prije svega, vlastiti život kako bi postao znak Božjega prvenstva i života potpuno posvećena Njemu, kao znak saveza i Božje ljubavi prema Njegovu narodu. To je zauzimanje za ljubav kao temeljnim usmjerenjem života. To je sveza bratstva kao odgovor na dar posinovljenja, primljena od Boga u njegovu Sinu Isusu.

To posvećenje, koje ujedinjuje život i daje mu integritet, obvezuje osobu da svakodnevno, *ovdje i sada*, živi žrtvovanje same sebe u svim dimenzijama svoje konkretne egzistencije. U tom integracijskom dinamizmu *zavjeti* koji, s različitim naglascima, obuhvaćaju totalitet egzistencije, dobivaju svoj smisao.

U povijesti posvećenoga života javno se redovničko zavjetovanje izražavalo u različitim oblicima, ali se od 13. stoljeća pojavila opća težnja da se izražava kroz evanđeoske savjete s naglaskom na nakani suobličenja Kristu cijeloga života⁵¹ u trima bitnima dimenzijama: u čistoći, siromaštvu i poslušnosti.

Redovnički brat izražava svoje posvećenje kroz ispovijedanje evanđeoskih savjeta očitujući jedinstvo svoga života i svoju suobličenost Kristu počevši od srži evanđelja – zapovijedi ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Redovnički brat živi čistoću prije svega kao iskustvo Božje ljubavi, po kojoj se osjeća potaknut ljubiti sve i promicati zajedništvo svjedočenjem bratstva.⁵² Redovnički brat živi siromaštvo kao onaj koji je, u Isusovoj osobi, besplatno primio dragocjen biser Božjega kraljevstva i po njemu postaje raspoloživ graditi bratstvo i služiti, u ljubavi, svima, osobito najsiromašnijima. To siromaštvo potpomaže otvaranje među braćom i pomaže im otkriti da su jedni drugima potrebni. Redovnički brat živi poslušnost, na poseban na-

⁵¹ Usp. *Vita consecrata*, 16.

⁵² Usp. *isto*, 46., 51.

čin, kao zajedničko traženje Očeve volje, u bratstvu oživljenu Duhom, s raspoloživošću da se zajedno kroči u jedinstvu duha i srca⁵³ prihvaćajući s radošću ljudska posredovanja naznačena u pravilu ustanove.⁵⁴

Zavjeti, prema tome, iskazuju predanost brata življenju Božjega otajstva, od kojega je oblikovan, u jedinstvu sa svojom braćom; iskazuju *znak i proroštvo* za crkvenu zajednicu i za svijet:⁵⁵ otajstvo ljubavi, saveza i bratstva.

Inkarnirana duhovnost koja rađa jedinstvom

19. Proročka dimenzija bitan je dio identiteta posvećene osobe i raste, u prvom redu, kroz slušanje. Evo kako ju živi sluga Jahvin: „*Svako jutro on mi uho budi da ga slušam kao učenici.*” (Iz 50, 4) Jedino iskustvo ukorijenjenosti u Bogu i prožetosti Riječju može jamčiti življenje te dimenzije u apostolskom djelovanju jer „pravo se proroštvo rađa iz Boga, iz prijateljstva s njim, iz pozorna slušanja njegove Riječi u različitim povijesnim okolnostima”⁵⁶. Iz posvećenja kontemplaciji, koja nam pomaže vidjeti stvari i osobe onako kako ih vidi Bog, proizlazi sposobnost čitanja znakova vremena u dubini kako bismo u njima otkrili Božji poziv na djelovanje prema njegovim planovima,⁵⁷ kako bismo otkrili Božju prisutnost u osobama, napose u siromasima.

Duhovnost mora brata dovesti do toga da ponovno živi kršćansko iskustvo početaka, koje je na simboličan način izrazio evanđelist Matej: „I gle, zavjesa se hramska razdrije... nadvoje.” (Mt 27, 51) Taj nam prizor sugerira da je Isus, svojom smrću, otvorio za nas „*put nov i živ*” „kroz zavjesu, to jest svoje tijelo” (Heb 10, 20) da nam dadne susresti Oca. Božja prisutnost nije više isključivo vezana uz „sveto mjesto” jer, od toga trenutka pa nadalje, Bogu će se klanjati „u duhu i istini” (Iv 4,24).

⁵³ Usp. *isto*, 92.

⁵⁴ Usp. KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA, Napatuk *Služenje autoriteta i posluž* (11. svibnja 2008.), 9.

⁵⁵ Usp. *Vita consecrata*, 15.

⁵⁶ *Isto*, 84.

⁵⁷ Usp. *isto*, 73.

Brat je pozvan živjeti tu inkarniranu i unificirajuću duhovnost koja ga otvara susretu s Bogom, ne samo u slušanju Božje riječi, u sakramentima, liturgiji i molitvi, već i u svakodnevnoj stvarnosti: u svim poslovima, u povijesti svijeta, u vremenitim projektima čovječanstva, u materijalnoj stvarnosti, u radu, u tehnici. Ta se duhovnost temelji na dubokoj unitarnoj dimenziji Božjega nauma: isti Bog, Otac Gospodina našega Isusa Krista, stvara svijet i spašava ga. Riječ je, dakle, o tome da se sav život unese u molitvu tako da se molitva protegne na život.

Redovnička braća pomiruju službenu molitvu Crkve s dimenzijom služenja koja karakterizira njihov posvećeni život. Njeguju tako kontemplativni stav koji omogućuje da iz njihove povijesti, njihova svakodnevnoga života, iz njihovih zadaća i poslova isijava Isusova prisutnost, kako bi mogli klicati zajedno s njim: „*Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima. Da, Oče! Tako se tebi svidjelo.*” (Lk 10, 21)

Duhovnost Božje riječi kako bi se živjelo otajstvo „u kući”, s Marijom

20. Tri sinoptička evanđelja prenose prizor u kojem Isus postavlja jasnu razliku između „*njegove braće i njegovih sestara*” po tijelu i „*majke njegove i braće njegove koji riječ Božju slušaju i vrše*” (Lk 8, 21). U toj zgodi Isus se jasno izjašnjava u prilog ovih potonjih. Prvi stoje *izvan kuće*, zovu ga *izvana*, drugi su oko njega, *unutar kuće*, i slušaju ga. U toj novoj kategoriji obiteljskog odnosa koji Isus uspostavlja, Marija nalazi svoju pravu veličinu i svoje duboko značenje za kršćansku zajednicu. O njoj sveti Luka kaže: „*Marija u sebi pohranjivaše sve te događaje i prebiraše ih u svome srcu.*” (Lk 2, 19.51) Marija prihvaća i duboko živi otajstvo Božje ljubavi do te mjere da postaje njegovo utjelovljenje. Ona je sveza jedinstva u novonastaloj zajednici braće, ona je ta koja ju prati i u koju se uključuje kao majka i sestra i u tom molitvenom bratstvu prima Duha (usp. Dj 1, 14; 2, 1- 4).

Poput Marije redovnički je brat pozvan snažno živjeti duhovnost Božje riječi, steći to iskustvo *boravljenja u kući*, oko Isusa, slušajući njegovu poruku, i živjeti uz njega otajstvo Oca koji nas čini sinovima u Sinu i braćom među nama i s Isusom.

Poput Marije brat je pozvan pustiti da ga ispuni Duh i slušati u svojoj nutrini njegov vapaj koji odjekuje u najvećoj dubini srca: „*Oče!*” (*Gal 4, 6; Rim 8,15*) Jedino u tom iskustvu njegov poziv može naći potporu.

Poduprt i nadahnut Marijom brat živi u svojoj zajednici iskustvo Oca koji okuplja braću zajedno sa Sinom oko stola Riječi, euharistije i života. S Marijom brat pjeva o Božjim veličanstvenim djelima i proglašava spasenje: zbog toga se osjeća potaknut potražiti i posjesti za stol kraljevstva one koji nemaju što jesti, one isključene iz društva i marginalizirane iz napretka. To je euharistija života koju je brat pozvan slaviti svojim krsnim svećeništvom, potvrđenim njegovim redovničkim posvećenjem.

II. ZAJEDNIŠTVO: BRATSTVO, DAR KOJI DIJELIMO

Od dara koji primamo do dara koji dijelimo: „Da svi budu jedno... da svijet uzvjeruje” (Iv 17, 21)

21. Otajstvo zajedništva vlastitog nutarnjeg života koje nam Trojstvo nalaže pretvara se u dar koji braća u zajednici dijele. Taj isti dar, primljen i dijeljen, bit će također predan u poslanju.

Temelj redovničkoga zajedništva je, prije svega, dar primljena bratstva, prije no napor ili velikodušnost njegovih članova ili službe koju vrše. „Kad se zaboravi ta mistična i teološka dimenzija koja povezuje s otajstvom prisutna božanskoga zajedništva i priopćena zajednici, tada neizostavno dolazi do zaborava i dubokih razloga *zbog čega živjeti u zajednici*, zbog čega strpljivo graditi bratski život.”⁵⁸

Zajedništvo braće zrcali tako sveopći karakter bratstva koje je inaugurirao Krist jer, naime, ne počiva na prirodnim vezama, već na snazi Duha Svetoga, tog živog počela ljubavi među ljudima. Autentičan život u zajednici živ je znak bitne stvarnosti koju braća moraju naviještati. Ljubav koju je Bog pokazao prema ljudskome rodu u Isusu Kristu postaje počelo jedinstva ljudi jednih s drugima: „...da svi budu jedno [...] da svijet uzvjeruje.” (Iv 17, 21) Izgrađena na vjeri, zajednica vrši službu objavljivanja ljubavi Boga Trojstva po zajedništvu koje u njoj vlada.

U zajednici posvećenje i misija idu jedno s drugim, ruku pod ruku. U zajednici, okupljenoj u Isusovo ime, brat doživljava otajstvo Boga: ljubav Oca, život Isusa uskrsloga, zajedništvo Duha Svetoga. Gospodin posvećuje brata u zajednici i iz nje ga šalje prenositi drugima isto otajstvo: ljubav, život i zajedništvo.

⁵⁸ KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA, *Bratski život u zajednici* (2. veljače 1994.), 12.

Zajednica koja vrši krsno svećeništvo

22. Zajednica braće sama je u sebi povlašteno očitovanje krsnoga svećeništva. Čitava je zajednica uređena tako da svojim članovima omogućuje iskustvo da ih je izabrao Gospodin, da su izgrađeni „*kao živo kamenje... [kao] duhovni Dom za sveto svećenstvo da prinose žrtve duhovne, ugodne Bogu po Isusu Kristu*” (1 Pt 2, 5). Taj prizor iz Prve Petrove poslanice predočava nam dinamizam građevine u izgradnji i može se veoma zgodno primijeniti na zajednicu braće pozvanu iskusiti dimenziju općeg svećeništva.

Zajednica organizira svoj život zato da bi *dokučila* Božje djelovanje u svojim svakodnevnim poslovima i u njima otkrila povijest spasenja, koja se ostvaruje iz dana u dan. U kontemplaciji zajednica otkriva samu sebe kao posrednicu Božjega djela spasenja. Zahvaljuje, slavi i prinosi se kako bi nastavila, kao oruđe, povijest spasenja.

Materija svećeničkoga prinosa zajednice sama je stvarnost braće, s granicama, siromaštvima i slabostima svakog pojedinog člana. Braća izgrađuju zajednicu radosnim darivanjem sebe samih. To je euharistijsko iskustvo kojim se oni sjedinjuju s Kristom u svome prinosu Ocu kako bi nastavili njegovo djelo otkupljenja po svome zajedništvu. U tom slavlju života ne smije izostati opraštanja među braćom, ne samo kao zahtjev ljubavi i uvjet za izgrađivanje zajedništva već kao izraz krsnoga svećeništva. Oni tako postaju posrednici, jedni za druge, milosti i oprostjenja koje dolazi od Isusa uskrsloga (usp. *Iv* 20, 22-23).

Ministerijalno bratstvo, „izvor i plod poslanja”

23. Zajedništvo „predstavlja ishodište i ujedno plod poslanja”⁵⁹. Ta tvrdnja poslijekoncilskog razmišljanja Crkve vidljivo se zrcali u zajedništvu koje braća grade. To je uvijek bratstvo za poslanje. Nije riječ, jednostavno, o tome da zajednica ima neki izvanjski apostolat. Otajstvo Boga spasitelja izvire kao vrelo u zajednici, živi se među braćom i projicira se u crkvenome poslanju. Vraća se zatim zajednici dajući joj nov život kroz iskustvo doživljeno u misiji.

⁵⁹ *Christifideles laici*, 32

Potaknuti pripadajućim karizmama utemeljenja, ustanove braće grade zajednice koje se smještaju *unutar misije*, u nekom od dijelova velikoga crkvenoga poslanja, bilo da je ono aktivno, kontemplativno ili mješovito. Zajednica djeluje kao poklisar Božje ljubavi u svijetu, oruđe njegova spasenja među onima koji trpe, među marginaliziranima, malenima i slabima. Ona utjelovljuje Božju spasotvornu prisutnost u ljudskoj stvarnosti potrebnoj spasenja. Zbog toga ju je lako identificirati kao znak koji izravno vodi do značenja. Predstavlja se kao skupina *braće* koja se trude živjeti u zajedništvu oko Onoga koji ih je okupio prenoseći tako drugima iskustvo kao poruku Onoga koji ih šalje.

Crkveno odobrenje ustanovâ braće podrazumijeva, u prvome redu, službu poslanja koju oni obavljaju na temelju vlastite karizme i, na drugome mjestu, priznanje da njihova zauzetost u raznim situacijama u kojima ljudi žive nije nešto sporedno ili nešto što izlazi iz okvira njihova redovničkoga života, već je to bitan oblik njihova identiteta i njihova posvećenja. Osim konkretnih zadaća koje obavljaju, te posvećene zajednice predstavljaju Crkvu, *sveopći sakrament spasenja*,⁶⁰ unutar društva i napose pred siromasima i onima koji trpe.

Čini se, dakle, ispravnim promatrati te zajednice braće kao *bratstva služenja* u smislu da im crkvena služba,⁶¹ koju je zajednica braće preuzela, daje poseban identitet u Crkvi. Osim toga, zajednica stavlja naglasak na bratski odnos među svojim članovima kao i s onima kojima je njezina misija namijenjena. Članovi neke ministerijalne zajednice mogu obavljati veoma raznolike službe; netko može, zbog bolesti ili dobi, također biti spriječen obavljati bilo koju izvanjsku aktivnost. Služba se ne poistovjećuje s konkretnom zadaćom. Zajednica kao cjelina ostvaruje ju kroz različite službe svojih članova uključujući službe molitve, žrtve, patnje bolesnih članova, uzajamne solidarnosti... Čitava zajednica preuzima na sebe odgovornost za poslanje koje joj je Crkva povjerila.

Bratstvo u služenju predstavljalo je temeljan doprinos redovničkih ustanova braće posvećenomu životu i Crkvi. Po njemu te ustanove ističu neraski-

⁶⁰ *Lumen gentium*, 48.

⁶¹ Usp. *Vita consecrata*, 60.

divu vezu između zajedništva i poslanja, bitnu ulogu bratske ljubavi kao središnje osi evangelizacije, njezinu proširenost i kompleksnost, stvarnost djelovanja Duha i *sjemenke Riječi*⁶² koje su na neki način prisutne u svakom narodu i kulturi.

Bratsko zajedništvo i zajednički život

24. Cilj života u zajednici, kao bitne značajke redovničkoga života braće, jest snažno potaknuti bratsko zajedništvo. Ipak, bratski se život ne ostvaruje automatski opsluživanjem pravila koja uređuju zajednički život.⁶³

Premda nema dvojbe da su strukture nužne, zajedništvo braće prvenstveno se očituje u vladanjima zajednice. Braća se okupljaju kako bi intenzivnije sudjelovala u Isusovu životu i poslanju, kako bi svjedočila bratstvo i sinovstvo na koje su svi vjernici pozvani.

Zajednica je, dakle, za braću, više *iskustvo* no mjesto ili, još bolje rečeno, braća žive zajedno, okupljaju se na jednome *mjestu* kako bi mogla do kraja živjeti to iskustvo. Na taj način odgovaraju na poziv da budu *iskusni u zajedništvu*,⁶⁴ kao djelotvorni znaci mogućnosti uspostave dubokih odnosa ukorijenjenih u Kristovoj ljubavi.

Uzajamna ljubav prepoznatljivo je obilježje kršćanâ (usp. *Iv* 13, 35) i to je znak koji braća pružaju. To mora biti kriterij razlučivanja svake zajednice braće, ponad djelotvornosti njihovih službi. Lako je vidjeti da je u razdoblju utemeljenja svake ustanove braće bratska ljubav bivala središnja os toga projekta i da je bio eksplicitno prihvaćan ideal prvih kršćana: biti „jedno srce i jedna duša” (*Dj* 4, 32). Iz toga središta oni organiziraju svoje apostolsko djelovanje svjesni činjenice da se ono sastoji u prenošenju onoga što braća najprije žive u zajednici. Njihovo će bratstvo biti graditelj bratstva, a poslanje braće profilira se od samog početka kao stvarnost u kojoj *zajedništvo tvori samu bit* i u kojoj se *zajedništvo gradi i stvara*.

⁶² DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve *Ad gentes*, 11.2 i 15.1.

⁶³ Usp. *Bratski život u zajednici*, 3.

⁶⁴ *Vita consecrata*, 46.

Bratstvo i evanđeoski savjeti: u znaku plivanja protiv struje

25. Proročko iskustvo bratstva⁶⁵ koje su braća stekla ide u korak s nastojanjem preuzimanja Isusova načina života na sebe. Posvećeni celibat omogućuje im živjeti zajednički život u punini i biti braća svima namjesto da žive jednu isključivu ljubav. Siromaštvo, kao izbor jednog načina života označenog umjerenošću i jednostavnošću, potiče na dijeljenje dobara kako bi se na taj način iskusilo bratsko zajedništvo s drugima.⁶⁶ A poslušnost, po kojoj svi prijanjaju uz zajednički projekt, ujedinjuje ih „u istomu svjedočanstvu i istom poslanju, iako u različitosti darova i u poštivanju različitih individualnosti”⁶⁷. Taj proročki način življenja zahtijeva početni prekid s mjestom iz kojeg se dolazi, prekid s obitelji, prijateljima i narodom... kako bi se sve to nadomjestilo ukorjenjivanjem u novu obitelj, uključenu u sveopće bratstvo.

Zajednica braće živi svoje proročko poslanje u kojem se pliva protiv struje jer je njezin način života prema evanđelju suprotan onom koji svijet promiče. To je znak „bratstva rođena od Duha, nutarnje slobode onoga koji se uzda u Boga unatoč ljudskim granicama onih koji Ga predstavljaju”⁶⁸. Zbog toga je to mjesto mnogolikog zauzimanja, uzajamne međuovisnosti, sloge i solidarnosti, koje se otvara i projicira prema van, u jednom zahtjevnom načinu života, u razlučivanju jednoga stila života u svjetlu evanđelja. Ne treba, ipak, zaboraviti da je riječ o jednom krhkom znaku: on treba stalnu obnovu, mora se živjeti u hodu prema svetosti i evanđeoskom dinamizmu koji neprestano oživljava i preporuča strukture.

Zajednica u traženju

26. Na početku iskustva svoga poziva (*Dj 22, 3-21*) apostol Pavao pita: „Što mi je činiti, Gospodine?” To pitanje označava radikalnu promjenu stava koja se kod njega dogodila napuštanjem svoga prijašnjega puta kako bi

⁶⁵ Usp. *isto*, 85.

⁶⁶ Usp. PAPA FRANJO, *Poruka za XLVII. svjetski dan mira* (1. siječnja 2014.), 5.

⁶⁷ *Vita consecrata*, 92.

⁶⁸ *Isto*.

zakoračio na Isusov put. Ne će naći odgovor u točnu ispunjavanju zakona i tradicijâ sinagoge, već u slušanju osoba, u tumačenju događaja i u kontemplaciji o Božjoj riječi.

Redovnička braća, u suočavanju sa sadašnjošću, moraju pokušati postaviti isto pitanje koje je postavio i Pavao: „Što mi je činiti, Gospodine?” To pitanje, međutim, bit će iskreno ako mu prethodi spremnost i raspoloživost „ustati”, jer je to prvi zahtjev sadržan u odgovoru (usp. Dj 22, 10.16). Vjernost u sadašnjem trenutku iziskuje, naime, osobnu raspoloživost za promjenu i prilagodljivost. Bez te raspoloživosti ne će biti velike koristi od obnove struktura.

Brat ne postavlja to pitanje samomu sebi, već ga upućuje Isusu jer želi upoznati i vršiti njegovu volju. *Morat će biti kontemplativac* kako bi otkrio Njega u osobama i događajima u svjetlu Božje riječi. To prosvjetljenje omogućuje bratu promatrati svakodnevni život prema Božjem srcu i živjeti svaki trenutak kao vrijeme milosti i spasenja.

Posvećeni život, kao i svaki drugi oblik kršćanskoga života, *traženje je savršenstva u ljubavi*⁶⁹. Poziv brata i zauzetost koja iz toga slijedi, a koja se sastoji u tome da bude spomen svima toga zahtjeva, također je poticaj za ulaganje većega napora.⁷⁰ U tom se traženju mora veoma paziti na to da ne dođe do pogoršanja bratskoga života u zajednici. Mnogo je čimbenika koji teže uništiti bratski život ako ga braća ne grade svakoga dana i ako ne popravljaju nastale štete. Sastavni je dio njihova procesa obraćenja *stalno vraćanje na bitno*, na njihovo proročko poslanje u Crkvi: živjeti bratstvo kao dar primljen od Boga i graditi ga, uz Njegovu pomoć i zajedničkim trudom, u zajednici i izvan nje.

⁶⁹ Usp. *isto*, 30., 35.

⁷⁰ Usp. *isto*, 39., 93.

III. POSLANJE: BRATSTVO, DAR KOJI PREDAJEMO

Život kao bratstvo s malenima: „Što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!”

(Mt 25, 40)

27. Postoje dva prizora iz evanđelja koji ilustriraju smisao poslanja brata. Jedan od njih iskazuje Isusovu suosjećajnost prema mnoštvu, „*jer bijahu kao ovce bez pastira*” (Mk 6, 34). Isus ih obilno hrani kruhom svoje riječi i, sažalivši se, traži od svojih učenika da i oni dijele kruh naravna života: „*Podajte im vi jesti.*” (Mk 6, 37)

Drugi nam prizor ponovno predstavlja Isusa, *Sina Čovječjega*, no ovaj se put njegova suosjećajnost iskazuje kao istinsko bratstvo s najbjeđnijima, do te mjere da se s njima poistovjeđuje. Njegova se zapovijed pretvara u svečanu opomenu: „*Što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste. [...] Što god ne učiniste jednomu od ovih najmanjih, ni meni ne učiniste.*” (Mt 25, 40.45)

U čitavu je evanđelju vidljiva Isusova briga o tome kako će ublažiti trpljenja i zadovoljiti potrebe ljudi, sve dotle da se on sam poistovjeđuje s najpotrebitijima i da opominje da će samo oni koji se budu za njih brinuli baštiniti obećano kraljevstvo. Jednako tako mandat, koji učenici primaju pri slanju u evangelizaciju, ne referira se samo na naviještanje duhovne poruke, već i na oslobođenje od svega onoga što tišti osobu i priječi njezin ljudski razvoj,⁷¹ jer „postoji duboka povezanost između evangelizacije i promicanja čovjeka, odnosno između evangelizacije i razvoja, oslobođenja”⁷².

Crkva je tijekom cijele svoje povijesti veoma ozbiljno shvaćala Isusovu zapovijed: „*Podajte im vi jesti!*” Njezino je evangelizacijsko djelovanje bilo sustavno vezano uz dijeljenje kruha koji je potreban čovjeku u njegovim različitim oblicima: kao hrana i zdravlje, kao oslobođenje, kultura, kao

⁷¹ Usp. Mt 10, 1; Mk 3, 14-15; 6, 12-13.

⁷² *Evangelii nuntiandi*, 31.

smisao života, itd. Na poseban način povijest posvećenoga života svjedoči o tom naporu koji blagovijest kraljevstva pretvara u stvarnost.

Poslanje brata slijedi taj isti pokret koji predstavljaju upravo promatrana dva prizora. S jedne strane, to je plod srca koje pušta da ga obuzme suosjećajnost prema potrebama i bijedama čovječanstva. U tim potrebama čuje zov Krista koji ga šalje kako bi utazio glad u njegovim različitim oblicima. Njegova će ga karizma učiniti posebno osjetljivim na svaku od njih. Ali to nije dovoljno! Brat, čiji je krajnji poziv poistovjetiti se sa Sinom Čovječjim, osjeća se potaknutim postati poput njega – brat najmanjih. Na taj način on sam može ponuditi, kroz misiju, dar bratstva koji je primio i koji živi u zajednici. To je dar koji je namijenjen *najmanjoj braći* s kojima se Krist poistovjetio. Misija nije „ono što čini“, već njegov vlastiti život, pretvoren u zajedništvo s malenima: „Kako moj dar ne bi ponizio drugoga, moram mu dati ne samo nešto što je moje, već moram dati sama sebe, moram biti osobno prisutan u tom daru.”⁷³

Sudjelujući u otajstvu Isusa, „dobrog pastira”

28. „[...] redovnička braća obavljaju, u zajednici i izvan nje, različite i dragocjene službe, sudjelujući tako u poslanju naviještanja evanđelja i njegova svjedočenja s ljubavlju u svakodnevnom životu. Uistinu, neke od tih službi mogu se smatrati *crkvenim službama*, povjerenim od zakonite vlasti.”⁷⁴ Sve službe „sudjelovanje su, iako na različit način, u službi Isusa Krista, dobrog pastira koji daje život za svoje ovce (usp. *Iv* 10, 11), poniznog i dokraja žrtvovanog sluge za spas sviju (usp. *Mk* 10, 45)”⁷⁵.

Slika dobrog pastira kao Učitelja opasana ubrusom pripravna oprati noge svojim učenicima ne govori o snazi, već o služenju, ljubavi i žrtvovanju sve do prinošenja vlastitog života. Tako brat mora shvaćati svoje služenje, koje god da su mu konkretne zadaće povjerene u komplementarnosti s braćom. Među službama i zadaćama koje obavljaju braća neke su vezane uz unutarnji život Crkve, a neke imaju eksplicitno misionarski karakter. Neke

⁷³ *Deus caritas est*, 34.

⁷⁴ *Vita consecrata*, 60.

⁷⁵ *Christifideles laici*, 21.3.

su povezane s više duhovnim funkcijama, kao što su služba Božje riječi ili liturgija, dok druge, pak, očituju brižnost Crkve za materijalnu dobrobit ljudi, kao ozdraviteljska i preobražavajuća snaga Duha.

U svakom slučaju, poslanje brata ne svodi se na aktivnost koju obavlja, pa bila ona i vezana uz apostolat. Poslanje je djelo evangelizacije u njegovu širem smislu. „Da Crkva može naviještati evanđelje za nju je to zapravo milost i njezino poslanje, njezina najdublja raspoznajna crta. Ona je upravo radi naviještanja evanđelja [...]”⁷⁶ Isto se mora moći reći i za posvećeni život i, na poseban način, za život redovničkoga brata: u njegovu je pozivu „obuhvaćena zadaća da se *potpuno posveti poslanju*. [...] prije nego se karakterizira vanjskim djelima, [poslanje] se odvija u uprisutnjivanju samoga Krista u svijetu osobnim svjedočanstvom. To je izazov, to je prvotna zadaća posvećenoga života! [...] posvećena osoba je ‚u poslanju‘ snagom samoga svoga posvećenja, svjedočenog prema planu vlastite ustanove”⁷⁷. U tom dubokom odnosu između poslanja i posvećenja ukorijenjeno je jedinstvo života redovnika koji se zauzima u poslanju snagom svoga posvećenja i živi svoje posvećenje po poslanju.

Aktivnosti, uključujući one više apostolske, moći će se promijeniti ili čak nestati zbog bolesti ili starosti, ali poslanje trajno ostaje. Djelo evangelizacije, življeno i oživljavano vlastitom karizmom, smisao je brata i ono što daje smisao njegovu redovničkom posvećenju. Poput Isusa i on mora moći reći: „*Za njih posvećujem samog sebe*.” (Iv 17, 19)

Nije riječ, dakle, o pitanju zadaća, već o pitanju identiteta: „Ja sam *jedna misija* na ovoj zemlji i upravo zbog toga i jesam na ovome svijetu. Moramo uvidjeti da smo duboko označeni, štoviše opečaćeni tim poslanjem da prosvjetljujemo, blagoslivljamo, oživljavamo, tješimo, liječimo, oslobađamo.”⁷⁸ Služitelj je osoba brata u njegovoj cjelini: posvećen, čovjek zajedništva, poistovjećen s poslanjem. On u potpunosti preuzima povlasticu i odgovornost predstavljanja, u Crkvi i po Crkvi, dobroga pastira koji daje život za svoje ovce.

⁷⁶ *Evangelii nuntiandi*, 14.

⁷⁷ *Vita consecrata*, 72.

⁷⁸ *Evangelii gaudium*, 273.

Poslanje koje vodi na izvore: „Dođi i vidi!”

29. Očito je da je žeđ za duhovnošću prisutna u sadašnjem društvu, međutim postoji težnja da se tu žeđ gasi bezbrojnim surogatima. Poput Filipa i Natanaela, brat se brine prenijeti drugima blagovijest da je pronašao Osobu koja daje odgovore na najdublje želje čovjekova srca, a pred nevjerom svoga sugovornika mora moći reći: „*Dođi i vidi!*” (Usp. *Iv* 1, 45-46) To je isti onaj poziv koji je uputila Samarijanka svomu narodu nakon što je susrela izvor žive vode koji joj nudi Isus: „*Dođite da vidite čovjeka koji mi je kazao sve što sam počinila. Da to nije Krist?*” (*Iv* 4, 29)

Braća se nude kao vodiči u traženju Boga,⁷⁹ svjesni svojih nedosljednosti, ali kadri pratiti svoje suvremenike na putu vjere. Istodobno, uređuju svoje zajednice tako da budu *škole istinske evanđeoske duhovnosti*⁸⁰ i nude ih kao „*povlaštena mjesta u kojima se doživljava iskustvo putova koji vode Bogu*”⁸¹. Oni su, dakle, pozvani, kao zajednica, okupljati na molitvu, dijeliti traženje i iskustvo Boga, olakšavati čitanje Svetoga pisma i produbljivati dijalog između vjere i kulture...

Kontemplativne zajednice imaju povlasticu življenja misije *pokazivanja izvora*. Te su zajednice snažan znak koji postavlja pitanja našem društvu koje se udaljilo od Boga. To su mjesta susreta mladih i odraslih koji traže dubok smisao svoga života. Nije slučajno da se fenomen duhovnoga buđenja, poglavito kod mladih, duguje djelovanju molitvenih ekumenskih zajednica (poput one iz Taizéa) ili drugih monaških i konventualnih katoličkih zajednice, kako muških tako i ženskih.

Sva braća, neovisno o vrsti poslanja kojim se bave, moraju se pobrinuti da budu *svjedoci nade* koju nose u sebi, prema pozivu svetoga Petra (usp. *I Pt* 3, 15). To u praksi znači da su pozvani otjelotvoriti nadu i biti prisutni tamo gdje vladaju patnja i bijeda očitujući tako da Božja nježnost nema granica, da je Isusovo uskrsnuće jamstvo pobjede, da će Bog života posljednji imati riječ nad patnjom i smrću, da će na posljednji dan Bog otrti svaku suzu (usp. *Otk* 7, 17) i živjet ćemo kao *braća i sestre*.

⁷⁹ *Vita consecrata*, 103.

⁸⁰ *Isto*.

⁸¹ *Bratski život u zajednici*, 20.

Poslanje bratstva: u traženju brata kojemu je oprošteno

30. Karakteristika karizmi ustanova braće je ta da odgovaraju na ovaj Isusov poziv: „*Prijedimo prijeko!*” (Mk 4, 35) Evanđeosko izvješće koje je prenio Marko (Mk 4, 35-5, 20) pokazuje Isusa i njegove učenike kako ulaze u poganske krajeve da bi ondje naviještali poruku kraljevstva. Taj prizor otkriva tipičnu situaciju iz crkvenoga života: pred napašću zatvaranja u vlastiti prostor Učitelj potiče Crkvu da prijeđe svaku granicu. Ništa ljudsko njoj nije strano i svaka će situacija uvijek biti potencijalan scenarij djelovanja za Crkvu, prikladno mjesto za navještaj blagovijesti kraljevstva.

U početcima Crkve postojala je snažna zaokupljenost traženjem onoga koji je daleko, koji je različit, izgubljen, koji pripada drugoj kulturi... i to se ponavlja kao snažan odjek u početcima redovničkih ustanova. U Djelima apostolskim izraz „*do kraja zemlje*” pokazuje mjesto prema kojem se moraju zaputiti Isusovi učenici u svom naviještanju evanđelja: „...*bit ćete mi svjedoci... sve do kraja zemlje.*” (Dj 1, 8) Redovnička braća, potaknuta svojim karizmama, izabrali su odgovoriti na taj poziv.

Gdje su te *granice* danas? Jasno je da se sada više ne poistovjećuju sa zabačenim zemljopisnim mjestima, već sa situacijama marginalnosti, *periferijama* našega svijeta. Granice se danas nalaze u osiromašenim zemljama, u zemljama u razvoju kao i u područjima razvijenih zemalja pogođenim svakojakim bijedama. Te granice koincidiraju s dramatičnom stvarnošću koju danas žive mnogi muškarci i žene, u kontekstu označenu osiromašenjem, marginalizacijom, glađu, nepravdom, ravnodušnošću i pomanjkanjem osjetljivosti za tuđu bol, kao i površnošću, gubljenjem vjerskih i ljudskih vrijednosti... Poziv brata, življen autentično i utjelovljen u toj stvarnosti, zadobiva veliko značenje.

Težnja hoda *prema granicama* pretvara se u *preferencijalnu opciju* za siromašne, upravljenu prema onima koji se nalaze u situaciji prijeko potrebe.⁸² Nijedan Kristov učenik ne može izbjeći tu opciju, koja pripada samoj biti evanđelja.⁸³ Zapravo, preferencijalna opcija za siromašne znak je koji daje Isus kada su ga pitali je li on onaj koji ima doći (usp. Mt 11, 2-6). Posve-

⁸² Usp. *Vita consecrata*, 82.; usp. *Evangelii gaudium*, 197. – 201.

⁸³ Usp. *Evangelii gaudium*, 48. – 49.

ćene osobe, koje su javnim zavjetovanjem obećale da će se suobličiti Isusu, pozvane su biti dosljedne u svojoj predanoj zadaći življenja za siromašne i, u mjeri u kojoj njihova karizma to traži, sa siromašnima ili kao siromašni. U Lukinu evanđelju redovničkom se bratu otvara prizor u koji se treba „ugledati” u svojem traženju brata koji je daleko. Riječ je o dobrom Samarijancu (usp. *Lk* 10, 30-37). Suosjećajan čovjek iz Samarije, koji postaje bližnji i brat palu čovjeku, znak je Očeve milosrdne ljubavi.

Znak kraljevstva koje traži cjelovito spasenje osobe

31. Mnoga redovnička braća ostvaruju svoje poslanje obavljanjem nekog svjetovnog zanimanja, u službi zdravlja ili obrazovanja, pomaganja ljudima s ruba društva, praćenja djece i mladih u rizičnim situacijama i tomu slično. Svjedoče tako da zauzimanje za kraljevstvo Božje uključuje i napor oko izgrađivanja, ovdje i sada, svijeta koji će biti humaniji, svijeta koji će biti mjesto ugodnije za život, i da Kristovu ljubav treba združiti s ljubavlju prema čovječanstvu, napose prema njegovim najslabijim i najpotrebitijim članovima. Danas više no ikad svijet treba Bogu posvećene osobe koje, u samom srcu svjetovne stvarnosti i ljudskog života, svjedoče da poznaju i ljube Boga života.

Tu mislimo, u prvom redu, na manualni rad mnoge braće i sestara. Braća monasi, napose u benediktinskim samostanima, imali su na Zapadu presudnu ulogu u vraćanju dostojanstva i vrijednosti manualnog rada, koji se dandanas u nekim kulturama smatra nečim što je svojstveno ljudima nižega položaja. Manualnim radom redovnička braća svjedoče uzvišenu vrijednost rada po kojem čovjek surađuje s Bogom u usavršavanju čudesna djela stvaranja, i tako postaju bližnji svojoj najjednostavnijoj braći i poistovjećuju se s Isusom, bratom i radnikom.

Ustanove braće čije je poslanje povezano s društvenim promicanjem i ostvarivanjem čovjekovih prava na različitim područjima marginalizirano-sti, ljudske krhkosti i izgradnje osobe pružaju proročki znak kraljevstva koje traži cjelovito spasenje svake osobe. Njihova uključenost u te zadaće i okruženja mora biti ponajprije plod zajedničkoga djelovanja. Na taj način braća zaokruženo svjedoče svoj bratski život, čija se kohezija temelji na

Onome koji ih je ljubio i poslao. I kada, zbog poodmakle dobi ili drugih okolnosti, braća ne mogu izravno obavljati profesionalne zadaće, prisutnost posvećene zajednice u tom kontekstu nastavlja i dalje biti znak koji pokazuje put i usmjerava prema obzoru koji otkriva smisao.

Božje je kraljevstvo uvijek među nama, gradi se ovdje, i uvijek ostaje izvan čovjekova domašaja, jer djelo Duha Svetoga nadilazi svako ljudsko ostvarenje. Ta je eshatološka težnja na vidljiv način predstavljena u posvećenju i osobi posvećenoga brata, a na poseban je način vidljiva i u zajednici braće.

3.

**BITI BRAĆA DANAS:
PRIPOVIJEST O MILOSTI**

Ostanite u mojoj ljubavi

(Iv 15, 9)

Pripovijest koja postaje povijest spasenja

32. Na koji način mogu braća danas biti *lice* saveza i, u kontinuitetu sa službom Sluge Jahvina (usp. *Iz* 42, 6), vjerni proročkom pozivu primljenu od Gospodina? Hoće li moći osjetiti i prepoznati vrijednost Njegove poruke, ono što Crkva očekuje i traži od njih, poruku bratstva? Na kraju krajeva, što uopće znači *biti brat danas*?

Odgovor na ta pitanja nije ni lak ni jednostavan i to zbog razlika koje postoje između mnogih redovničkih ustanova i različite situacije redovničkoga života na raznim kontinentima. Posvećeni život uvijek je povijest milosti u Crkvi i za svijet, „dar Boga Oca svojoj Crkvi posredstvom Duha”, koji pogled vjernikâ upravlja „prema onoj tajni Božjega kraljevstva koje već djeluje u povijesti, ali očekuje svoje puno ispunjenje u nebu”⁸⁴.

Život braće jedna je priča, jedna povijest spasenja za njihove suvremenike, napose za najsiromašnije. „Možda nismo uvijek kadri ljepotu evanđelja prikladno očitovati, ali postoji jedan znak koji ne smije izostati: određenje [opcija] za posljednje, za one koje društvo odbacuje i baca van.”⁸⁵ Svojevremeno je braći žrtvovati se da budu *dar Boga Oca* onima kojima su pozvani. Oni su kanali Očeve ljubavi prema Sinu i Sina prema njegovoj braći: „*Kao što je Otac ljubio mene, tako sam i ja ljubio vas; ostanite u mojoj ljubavi.*” (*Iv* 15, 9) To *ostati*, koje se traži od braće, ima jedan aktivan dinamizam – dinamizam ljubavi.

Tko je moj brat?

33. Pitanje o tome što znači *biti brat danas* pretpostavlja i pitanje *tko je moj brat*. A prisposodba o dobrom Samarijancu upućuje nas na ovo drugo pitanje, odnosno *čija smo mi braća*. Odgovor na to pitanje za redovničku je braću jasan. Prije svega oni su braća onih kojima je najpotrebnija njihova solidarnost i na koje njihova karizma ustanovljenja skreće pozornost.

Da bi „priča o milosti” zaživjela i postala stvarnost, braća su pozvana nadahnjivati se prizorima iz Svetoga pisma ili onima koji sežu iz vremena osnutka

⁸⁴ *Vita consecrata*, I.

⁸⁵ *Evangelii gaudium*, 195.

njihove ustanove, ali i suvremenim, koji mogu širom otvoriti njihov svakodnevni život otajstvu ljubavi i savezu objavljenju od Oca, Sina i Duha Svetoga.

Prva dva poglavlja ovoga razmišljanja protkana su biblijskim prizorima: od Mojsija pred gorućim grmom preko Sluge Jahvina i „saveza naroda” pa sve do Pavla, koji je pao na putu za Damask. Isus je središnja osoba koja nas poziva da budemo spomen njegove ljubavi. Ti prizori promatrani u cjelini velika su pripovijest povijesti spasenja u kojoj su braća pozvana djelovati surađujući tako u Božjem djelu spasenja.

Postoje mnoge druge osobe koje još uvijek očekuju da dobri Samaritanac postane njihov brat i donese im život. Svojim pogledima traže od brata darove koje je primio kao posrednik, a koji su namijenjeni njima samima. Oni pozivaju redovničku braću danas, bilo koje dobi, da ispredu priču živeći veliku ljubav prema Kristu i čovjeku. Briga za vlastito preživljavanje, kako bi se priča o spasenju nastavila ispisivati, opravdana je. No, trebamo biti mnogo više zaokupljeni željom da dadnemo život, da se uprljamo zemljom, poput pšeničnoga zrna, znajući da će Bog učiniti da donese *stostruko* onako kako to On smatra prikladnim načinom.

Udariti temelje: početna izgradnja

34. Povijest *današnjeg brata* počinje puštati svoje korijene polazeći od početne izgradnje kroz koju kandidat stječe svijest o iskustvu Sluge u takvu načinu života: „*Jahve me pozvao od krila materina, od utrobe majke moje spomenuo se moga imena [...] Proslavih se u očima Jahvinim, Bog moj bijaše mi snaga.*” (Iz 49, 1.5) Ukorijenjen tako u slobodnoj Božjoj inicijativi i osobnu iskustvu njegove besplatne ljubavi,⁸⁶ mladi odgojenik raste u osjećaju pripadnosti Božjemu narodu unutar kojeg i za koji je bio izabran.

Primjeren studij ekleziologije zajedništva pomoći će mu uspostaviti odnose s osobama koje slijede „*različite oblike života u kojima se [...] oblikuje crkveni život*”⁸⁷ i osjetiti se bratom sa svom braćom i sestrama koji čine Božji narod. To će mu također omogućiti da otkrije i prepozna vrijednost svojih

⁸⁶ Usp. *Vita consecrata*, 17.

⁸⁷ Usp. *isto*, 31.

talenata, ne kao nečega što ga dijeli ili postavlja iznad drugih, već kao posebnu sposobnost koju je primio kako bi prinio vlastite osobine rastu Kristova tijela i njegova poslanja u svijetu.

„Svi su u Crkvi posvećeni u krštenju i u krizmi.”⁸⁸ Taj zajednički temelj, produbljen i življen u perspektivi karizme utemeljenja, otkriva duboko značenje posvećenja redovničkoga brata. To teološko-karizmatско shvaćanje na kojem se temelji redovnički život treba i te kako imati pred očima u početnoj izgradnji. To shvaćanje ističe poseban oblik življenja evanđelja prema posebnu posvećenju, ukorijenjenu u krsnu posvećenju i stavljenju u službu posebna poslanja.

Jačati nadu: trajna izgradnja

35. Braća žive svoj poziv u današnjem svijetu na različit način: neki s određenom razočaranošću i očajem, drugi vjerno, mirno, radosno i s nadom. Trajna izgradnja pokazuje se nužnom kako bi se jedne potaklo, druge održalo na visini zadaće, a svima omogućilo živjeti sadašnjost kao *vrijeme milosti i spasenja* (usp. 2 Kor 6, 2). Danas više no ikada to je „unutrašnji zahtjev redovničkoga posvećenja”⁸⁹ i mora biti isplaniran u svakoj ustanovi što je moguće preciznijim i sustavnijim planom.

Trajna izgradnja braće teži za tim da mogu u našem dobu ponovno živjeti put utemeljiteljâ, da mogu otkriti i u sadašnjosti primijeniti dinamizam koji je ove potonje potaknuo da otpočinu plan evangelizacije, da mogu tumačiti karizmu u svjetlu sadašnjih izazova i mogućnosti i nadahnjivati se na njoj kako bi dali odgovor na današnje probleme.

Cilj je trajne izgradnje dati ključ za življenje posvećenoga života u današnjem svijetu i Crkvi i odrediti kriterije koji će usmjeravati prisutnost braće na polju poslanja. Ta izgradnja mora dovesti braću do toga da prigrle vrijednosti koje će pratiti njihovo djelovanje. Mora ići za tim da bude projekt zajedničkoga razlučivanja kojemu je cilj dovesti do promjene čitave zajednice, a ne samo pojedinaca.

---

⁸⁸ *Isto*.

⁸⁹ *Isto*, 69.

Izgradnja po mogućnosti mora biti zajednička i mora se provoditi ne samo s članovima vlastite ustanove nego i s osobama drugih životnih staleža, koje su dionici iste karizme. Korisno je također koordinirati njezino planiranje s ostalim više ili manje sličnim karizmatiskim obiteljima a da se pritom ne zanemare posebni aspekti svakog poziva.

Vratiti učitelje života i nade

36. Posebnu pozornost zaslužuje trajna izgradnja starije braće, aktivnih članova u sastavljanju zajedničke naracije spasenja. Mnoga redovnička braća žive svoje poslanje u obavljanju svjetovnih zanimanja, kao što su obrazovanje ili zdravstvo. Nužna je prethodna solidna izobrazba kako bi se izbjeglo da odlazak u radnu mirovinu povlači za sobom i redovničku mirovinu. Nema umirovljenja u evangelizacijskome poslanju – jednostavno se sudjeluje u njemu na različite načine. Jedan od njih, i to vrlo važan način, jest taj da molitvom i žrtvom podupiru zajedničko poslanje. Drugi način male su usluge koje braća mogu pružiti već prema tome koliko im to zdravlje dopušta, kao i svjedočenjem i primjerom besplatnosti.

Suradnja koja se očekuje od starijih osoba nije toliko ostvarivanje konkretnih zadataka koliko u tome da u zajednici budu *učitelji života i nade*, spremni pratiti put i napor onih koji su uključeni u vanjske poslove poslanja. Na taj način stariji daju svoj obol kako bi zajednica služenja bila društvo u cjelini, *proročki znak*⁹⁰ vjere, ljubavi i nade koji je društvu tako potreban.

Proroci za naše vrijeme

37. Svako doba treba svoje proroke. Već smo u prethodnim poglavljima spominjali razne proročke službe koje redovnička braća pružaju društvu i Crkvi kako bi pridonijeli humanizaciji društva i odgovorili na njegovo traženje duhovnosti. Istaknut ćemo i neke druge proročke službe koje sadašnje promijenjene društvene okolnosti zahtijevaju, a na koje su redovnička braća pozvana odgovoriti:

---

⁹⁰ Usp. *isto*, 85.

- *Proroštvo gostoljubivosti*, shvaćeno kao otvaranje i prihvaćanje drugoga, bio on stranac ili pripadnik druge religije, rase ili kulture, bitan je element ljudskoga suživota u suočavanju s netolerancijom, isključivošću i izostankom dijaloga.
- *Proroštvo smisla života* kao služba dijaloga i besplatnoga slušanja, čemu mnogi redovnici i redovnice posvećuju velik dio svoga vremena, pomoć je za otkrivanje bitnoga u suočavanju s prazninom koja postoji u društvu blagostanja.
- *Proroštvo afirmacije ženskih vrijednosti u povijesti čovječanstva*. Na tom polju redovnice imaju glavnu ulogu u donošenju ženske vizije života otvarajući tako nove vidike evangelizaciji u cjelini. Redovnička braća, sa svoje strane, pridonose produbljivanju te proročke linije podupirući je na bratski način i valorizirajući prisutnost žena – redovnica i laikinja – u evangelizaciji.
- *Proroštvo brige i zaštite života, očuvanja stvorena svijeta*. Ima redovnika i redovnica koji riskiraju svoje živote u prokazivanju praksi i politikâ koje predstavljaju nasrtaj na ljudski život i njegovo stanište. Drugi pak posvećuju svoje vrijeme i energije manualnim radovima za očuvanje prirode. Svojom posvećenošću i jedni i drugi pokazuju, na različite načine, smisao i duhovnu vrijednost misije očuvanja našega svijeta za buduće generacije.
- *Proroštvo mudrog korištenja novih tehnologija* kako bi ih se stavilo u službu komunikacije, demokratiziralo informiranje zauzimajući se da njihovu blagodat uživaju najbjeđniji i pretvarajući ih u korisno oruđe u evangelizacijskoj zadaći.

U obitelji: nov način crkvenosti

38. Redovnička braća danas često žive svoje zvanje tako da su uključeni u karizmatске obitelji. Mnoge od njih imaju drevne korijene, ali su duboko obnovljene, dok se istodobno javljaju nove, kao plod ekleziologije zajedništva koju je potaknuo Drugi vatikanski koncil. One pokazuju nov način življenja i izgrađivanja Crkve, nov način dijeljenja poslanja i udruživanja različitih darova koje Duh razdjeljuje među vjernicima te predstavljaju

„novo poglavlje, bogato nadom, u povijesti odnosâ između posvećenih osoba i laikata”⁹¹.

Osnivačke karizme rođene s redovima i redovničkim kongregacijama teku danas kao rijeke koje navodnjavaju Crkvu protežući se također izvan njezinih granica. Na njihove obale dolaze vjernici različitih staleža i životnih planova kako bi se napajali na njihovim vodama i sudjelovali u poslanju Crkve s nadahnućem i uvijek novom snagom tih karizmi.⁹²

Laici i laikinje, redovnice i svećenici udružuju se u jednu karizmatiku obitelj kako bi zajedno živjeli karizmu od koje je ona potekla, kako bi zajedno utjelovili evanđeosko lice koje ta karizma otkriva i kako bi zajedno služili istom crkvenom poslanju, koje nije samo poslanje određene ustanove.

Redovnički brat u svojoj karizmatiku obitelji nalazi povoljno okruženje za razvoj svojega identiteta. U tom kontekstu, naime, braća dijele iskustvo zajedništva i promiču *duhovnost zajedništva*, kao pravu krv koja daje život članovima obitelji i po njoj čitavoj Crkvi.⁹³ U karizmatiku obitelji redovnička braća žive zajedno s drugim kršćanima i u njihovoj službi. *S njima* su braća u izgrađivanju bratstva za poslanje, oživljavana karizmom utemeljenja; *za njih* su znakovi tog istog bratstva koje su pozvani živjeti u posvećenom životu.

Novo vino u nove posude

39. Novo vino treba nove posude. Zadaća je čitave Crkva da se to novo vino ne samo ne prospe već da može dobiti na kvaliteti.

- Ustanove braće treba poticati da žurno pripreme nove strukture i planove početne i trajne izgradnje koji će pomoći novim kandidatima i postojećim članovima otkriti i vrjednovati vlastiti identitet u novom crkvenom i društvenom kontekstu.

⁹¹ *Isto*, 54.

⁹² Usp. *Ponovno krenuti od Krista*, 31.

⁹³ Usp. *Vita consecrata*, 51.

- „*Mješovite*”⁹⁴ ustanove koje se spominju u apostolskoj pobudnici *Vita consecrata*, a koje čine redovnički svećenici i braća, pozvane su i dalje ustrajati u svojoj nakani da se među svim članovima reda uspostave odnosi utemeljeni na jednaku dostojanstvu, bez drugih razlika izuzev onih koje proizlaze iz različitosti njihovih službi. Radi pospješivanja tog napretka nadamo se da će se pitanje jurisdikcije braće u tim ustanovama riješiti s odlučnošću i u odgovarajućem vremenskom okviru.
- Teologija posvećenoga života pozvana je iznjedrati duboko razmišljanje o redovničkom životu koje će prvenstveno produbljivati same ustanove braće. To će se razmišljanje nadahnjivati na ekleziologiji i duhovnosti zajedništva, tom temelju načina redovničkoga života koji se razvijao u Crkvi posljednjih stoljeća u obliku *bratstva služjenja*.
- Poglavar i ostala tijela vlasti ustanova moraju biti pozorni na pokazatelje novoga laičkoga života kako bi ga promicali i pratili, kako bi raspoznali očitovanja utemeljiteljske karizme u novim tipičnim odnosima između Crkve i zajedništva.
- Pastiri i hijerarhija Crkve pozvani su unaprjeđivati poznavanje i poticati vrjednovanje redovničkoga brata u mjesnim Crkvama promičući taj poziv, osobito u pastoralu mladih, i omogućiti da redovnička braća i redovnice aktivno sudjeluju u savjetodavnim i radnim tijelima kao i tijelima odlučivanja mjesne Crkve.

Nit pripovijedanja: „Ostanite u mojoj ljubavi!”

40. Zaključujemo ovo razmišljanje o identitetu i poslanju redovničkoga brata podsjećajući na Učiteljevu zapovijed: „*Ostanite u mojoj ljubavi!*” (Iv 15, 9) Braća to moraju i te kako imati na umu dok se sa žarom posvećuju tomu da *budu braća danas*: „Ne gubimo nit pripovijedanja!” Ta nit tkanja njihova života iskustvo je u kojem osjećaju da su pozvani biti znakovi Božje majčinske nježnosti i Kristove bratske ljubavi; to je nit vodilja koja daje jedinstvo svim njihovim djelovanjima i događajima kako bi ih utkali u povijest spasenja. Kad se izgubi tu nit, život se rascjepkava na pričice koje

⁹⁴ *Isto*, 61.

ne upućuju više ni na Boga ni na njegovo kraljevstvo, već se pretvaraju u autoreferencijalne geste.

U tjeskobnoj želji da odgovore na potrebe poslanja, braća mogu biti izložena kušnji aktivizma, jer je mnogo *kruha* koji moramo pripremiti za sustolnike. Aktivizam ih, međutim, brzo lišava evanđeoskih motiva i onemogućava im kontemplirati Božje djelo koje se ostvaruje u njihovu apostolskome radu. Puštajući da ih nosi taj aktivizam, na kraju zamjenjuju traženje Boga i njegove volje traženjem sebe samih.

Da bi se preduhitriilo tu napast, dobro je promatrati Martu i Mariju kada ih je Isus posjetio u njihovoj kući (*Lk* 10, 38-42). Između dviju sestara postoji *međusobna napetost*. Trebaju jedna drugu, ali suživot nije uvijek lak. Nije primjereno razdvajati ih premda u svakom trenutku može prevladati jedna ili druga. Jedan od njih, međutim, posebno je osjetljiva na smisao i dubinu života koji zrači iz Isusove riječi: Marija je izabrala „*bolji dio*” dok se Marta „*brine i uznemiruje za mnoge stvari*”.

Evandelist Luka donosi prizor dviju sestara neposredno nakon teksta o dobrom Samarijancu (*Lk* 10, 30-37), čovjeku koji postaje brat onomu koji ga treba. Poruka obaju prizora je komplementarna i doziva u pamet redovničkom bratu bitan ključ njegova proročkoga identiteta, koji mu jamči *prebivanje u Kristovoj ljubavi*: brat je pozvan biti prijenosna karika u lancu ljubavi i saveza koji dolazi od Oca po Isusu i koji je on osobno iskusio. Dok ostvaruje tu ulogu, kako ne bi zaboravio da je tek oruđe nošeno Duhom u Božjem djelu, morat će se uvijek spominjati Isusovih riječi: „*Bez mene ne možete ništa učiniti.*” (*Iv* 15, 5)

Vatikan, 4. listopada 2015.

Blagdan sv. Franje Asiškog

JOÃO BRAZ DE AVIZ
kardinal pročelnik

✠ **JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, OFM**
nadbiskup tajnik

KAZALO

UVOD	5
Brat	7
Naslovnici	8
Kontekst našega razmišljanja	8
Struktura dokumenta	9
1. REDOVNIČKA BRAĆA U CRKVI ZAJEDNIŠTVA	11
Jedno lice za savez	13
U zajedništvu s Božjim narodom	14
Živ spomen za crkvenu svijest	15
Otkrivanje zajedničkoga blaga	16
Obnovljen projekt	16
Razvoj zajedničkoga blaga	18
Brat – kršćansko iskustvo početaka	19
2. IDENTITET REDOVNIČKOG BRATA	23
Spomen Kristove ljubavi: „...kao što ja vama učinih“ (Iv 13, 15)	25
I. OTAJSTVO: BRATSTVO, DAR KOJI PRIMAMO	27
Svjedok i posrednik: „Povjerovali smo u Božju ljubav“	27
Posvećen od Duha	28
Vršenje krsnoga svećeništva	30
U svemu slični braći	31
Zavjetovanje: jedno posvećenje, izraženo u različitim osobama	32
Inkarnirana duhovnost koja rađa jedinstvom	33
Duhovnost Božje riječi kako bi se živjelo otajstvo „u kući“, s Marijom	34
II. ZAJEDNIŠTVO: BRATSTVO, DAR KOJI DIJELIMO	36
Od dara koji primamo do dara koji dijelimo: „Da svi budu jedno... da svijet uzvjeruje“ (Iv 17, 21)	36
Zajednica koja vrši krsno svećeništvo	37
Ministerijalno bratstvo, „izvor i plod poslanja“	37

Bratsko zajedništvo i zajednički život	39
Bratstvo i evangeoski savjeti: u znaku plivanja protiv struje	40
Zajednica u traženju	40
III. POSLANJE: BRATSTVO, DAR KOJI PREDAJEMO	42
Život kao bratstvo s malenima: „Što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!” (Mt 25, 40)	42
Sudjelujući u otajstvu Isusa, „dobrog pastira”	43
Poslanje koje vodi na izvore: „Dodi i vidi!”	45
Poslanje bratstva: u traženju brata kojemu je oprošteno	46
Znak kraljevstva koje traži cjelovito spasenje osobe	47
3. BITI BRAĆA DANAS: PRIPOVIJEST O MILOSTI	49
Pripovijest koja postaje povijest spasenja	51
Tko je moj brat?	51
Udariti temelje: početna izgradnja	52
Jačati nadu: trajna izgradnja	53
Vratiti učitelje života i nade	54
Proroci za naše vrijeme	54
U obitelji: nov način crkvenosti	55
Novo vino u nove posude	56
Nit pripovijedanja: „Ostanite u mojoj ljubavi!”	57